

Naujienų Antroji Dalis

NR. 655

CHICAGO LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIX METAI

LIETUVISKOS GIMINĖS PRADŽIA

Seniausias metraštis apie Didžiąją Lietuvos Kunigaikštystę

Lietuvoje metraščiai buvo pradėti rašyti XIV amžiaus pabaigoje. Jie buvo rašomi ano meto literatūrine rusų (slavų) kalba, vartota rašto reikalui Lietuvos didžiojoje kunigaikštystėje. Lietuvos metraščius sudarė atskiri metraštiniai pasakojimai, iš kurių paskui buvo sudaryti trumposios ir plačiosios redakcijos metraščių sąvada. Iki šių dienų yra išlikę apie 20 Lietuvos metraščių sąvadų nuorašų bei jų fragmentų, kurie 1907 metais buvo sudaryti „Pilno rusų metraščių rinkinio“ (Polnoje sobranije russkich letopisei) XVII tome, rašoma Liet. Lit. Istorijos Chrestomatijos paaiškinime prie „Lietuvos Metraščių“.

Lietuvių Literatūros Istorijos Chrestomatija redaguota Kosto Korsako ir J. Lebedžio, išleista Vilniuje 1957 m. Chrestomatijoje duodama pavyzdžių iš Lietuvos raštų ir rašytojų nuo pat pradžių iki antrosios dešimties šimtmečio pusės, kiekvienam rašytojui ir autoriui pridedant po paaiškinimą arba trumpą biografiją. Chrestomatija turi šitos skyrius: XVI iki XVII amžiaus vidurio raštija: Lietuvos Metraščiai: Mykolas Liečius (Michalo Litanus, Augustinas Rotundas ir Martynas Mažvydas); XVI amžiaus vidurio iki XVII amž. vidurio raštija: Mikalojus Daukša, Konstantinas Širvydas, Katalikiškasis Giesmynas, Steponas Jaugelis-Telega, Jonas Bretkūnas, Simonas Vaišnoras, Danelius Kleinas, Merkelis Švoba, Panegirikos ir Albertas Vijukas-Kojalavičius. Kiti du skyriai yra XVII-XVIII amžiaus ir XIX amžiaus pirmosios pusės literatūra, pradedant Jonu Šilecu, Pilypu Rūgiju, Adomu Šimelpfenigiu, Kristijonu Donelaičiu, ir t.t.

Cia pateikiama ištrauka iš metraštinio pasakojimo „Lietuviškos giminės pradžia“ (Litovskomu rodu počinku). Dokumentas skaitomas pačiu seniausiuoju Lietuvos metraščiu.

Šiame metraščiame pasakojime pasak Korsaką ar Lebedevą „ryškiai atsispindi Lietuvos feodalinio valdovo tarpusavio santykiai, jų aštri kova dėl valdžios“.

Kęstučio, Vytauto ir Jogailos santykiai

... Ir didysis kunigaikštis Kęstutis, sutelkęs savo jėgas, skubai į Vilniaus pilį, suima didįjį kunigaikštį Jogailą su motina ir su broliais ir suranda tuos raštus, kuriuos buvo

su vokiečiais sudarę, ir pasiunčia žygūnų pas savo sūnų, didįjį kunigaikštį Vytautą, į Drohičiną (pranešdamas), kas įvyko. Ir tas žygūnas surado didįjį kunigaikštį Vytautą Gardine: didysis kunigaikštis Vytautas jau buvo atvykęs iš Drohičino į Gardiną. Ir didysis kunigaikštis Vytautas per vieną dieną atsukė iš Gardino pas savo tėvą, didįjį kunigaikštį Kęstutį. O didysis kunigaikštis Kęstutis tarė savo sūnui didžiajam kunigaikščiui Vytautui: „Tu manimi netikėjai. Štai ir tie raštai, kuriuos buvo sudarę su vokiečiais prieš mus. Bet mus Dievas apsaugojo už tai, kad aš didžiajam kunigaikščiui Jogailai nieko nepadariau, ir nūnai nepalieciau jo nei izdo, nei jo kaimenių. Būdami mano suimti, jie vaikšto nedidelės sargybos saugojami. Jo tėvoniją — Vitebską ir Krėvą ir visas žemes, kurias jo tėvas turėjo, — visa tai jam duodu ir nieko nepaimu. O visa tai padariau savo gyvybę saugodamas, pajutęs, kad ji mane kėsina“.

Tai išgirdęs didysis kunigaikštis Jogaila labai apsidžiaugė Vytauto atvykimu. Ir prisiekia didysis kunigaikštis Jogaila didžiajam kunigaikščiui Vytautui ir savo dėdei, didžiajam kunigaikščiui Kęstučiui, niekad neiti prieš jį, bet visada paklusti jo valiai. Ir didysis kunigaikštis Kęstutis išvyksta į Krėvą ir didysis kunigaikštis Vytautas palydi jį ligi Krevos. Ir didysis kunigaikštis Jogaila iš Krevos nuvyksta į Vitebską.

Ir didysis kunigaikštis Kęstutis atsėdęs Vilniuje į didžiojo kunigaikščio sostą, pasiunčia į Polocką du žmones: vieną į kariuomenę, kitą į miestą. Tai sužinoję, polockiečiai apsidžiaugė, šaukė kariuomenę, ir kariai, atsitraukę nuo kunigaikščio Skirgailos, patraukė į Vilnių pas didįjį kunigaikštį Kęstutį. Kunigaikštis Skirgaila nuvyko pas vokiečius į Livoniją, su nedaugeliu tarnų. Ir didysis kunigaikštis Kęstutis išžygiuoja į Sieversko-Naugorodą (prieš Kaributą), o savo sūnų, didįjį kunigaikštį Vytautą, paleika Vilniuje. Ir vykdamas į Sieversko Naugorodą, kunigaikštis liepia Vaidilą pakarti ir didžiajam kunigaikščiui Jogailai vykti su juo iš Vitebsko. Tačiau didysis kunigaikštis Jogaila savo priešai greit pamiršo, ten nenuvyko ir prida tuos raštus, kuriuos buvo

(Nukelta į 3 psl.)

Lietuviškas jaunimas prisimena tėvynę prie Baltijos krantų...

Dienu Skeveldros

1
X mieste Y profesijos žmonės, kaip N. N. laikraštis praneša, diskutavo ir nutarė, kad, užuot vartoję tremtinę, įprastu mėm į terminą emigrantas. Kaip pavadinsi, taip nepagadinsi, — haudis yra linkusi tarti. Manding, ne iškaba ar vardas, bet darbo turinis viską lemia.

2
Lyg užsakyta. Vartau rusų spaudos apžvalgą ir randu tremties — emigracijos temomis. Rašo žinomas feljetonistas Argus. Čia ilgesnė jo minčių pastraipa:

„Laikas bėga. Senoji emigracija tapo persenusi. Lyg tai vakar, o iš tikrųjų prieš 15 metų suvažiavo pas mus naujieji emigrantai. Apžvelgė mus paniekinančiai, išsigando mūsų sustingimo, supelėjimo ir senatvės, ir pradėjo naujoje šalyje statyti su visa savo energija gyvenimą kitą — naują, o po draug ėmėsi griauti komunistinę santvarką Maskvoje. Pas jaunuosius darbas dega rankose — ne taip, kaip pas mus senojo režimo atgyvenas. Bet vos spėjome atsipeikėti, kai naujieji emigrantai mūsų pavyzdžiu susiginciojo savo tarpe ir paprašė, kad mes šiek-tiek pasitrauktumėm į šalį ir duotumėm vietos prieš duotumėm emigrantinio lovio. Naujieji emigrantai ėmė nuostabiai panešti į mus, nors ir nepasiduoda ir atkakliai nuginčia. Taip kaip ir mes savo metu, griaua komunistinį režimą sulig specialiu emigrantišku neakivaizdiniu (korespondenciniu) kursu komunizmo režimui griauti. Kursas iš viso vertas nusitėbėjimo, ir kaip visi neakivaizdiniai (korespondenciniai) kursai užtikrina teorišką pasi-

3
„Ruskaja Mysl“ ta pačia proga rašo: — Ne forma ir ne uniforma kovą lemia, čia sveria lemia kovos už laisvę — kovos prieš komunizmą ryžto pradas, ir kovos tesėjimas ne tik laimint, bet mūsų apkasus prandant, vėl atgaunant, vėl atakuojant, nors kartais pavargę, o žaizdos dažnai kraujuoti — pūliuoti...

4
Dabar į Vilnių. Sulenkėjusio žydo žvilgsniu (žr. „Naujienos“, 1963.2.19). Jis rašo:

„Vilnius, priešingai tokiems miestams kaip Minskas ar Kijevas, yra labiau purvinas ir apieistas miestas, netekęs savo stiliaus ir veido“

Tai naujiena, kuri, dingus, neįtikina. Iš kokio 100 ar daugiau žurnalistų-rašytojų ir eilinių turistų įspūdių „pewny žyd“ nuomonė išsiskiria, gali sakyti, yra „kojomis į viršų“.

Vilniuje gyvenusi lenkė (Torunczyk), pernai gilų rudenį važinėjo po Nikitos imperiją ir okupuotus kraštus, teigia, kad... nuo Vilniaus prasideda Europa ir pasigirsta pirmas juokas. Jai po Kijevo—Minsko — Leningrado ir kt. miestų Vilnius (savo švara ir tvarka) — kunigaikščių menė.

Pro Vilnių važiaavęs vienas Tlto žurnalistas trumpai pastebė-

ruošimą, be kurio, kaip žinoma, joks praktiškas darbas nenaudingas. Mes griauame komunistinę santvarką 30 metų savo pačių (suprask: senosios emigracijos! J. C.) jėgomis, o po to 15 metų bendrovėje su naujais emigracija. Kartu, kolegos, 45 metai!“

5
Dabar į Vilnių. Sulenkėjusio žydo žvilgsniu (žr. „Naujienos“, 1963.2.19). Jis rašo:

„Vilnius, priešingai tokiems miestams kaip Minskas ar Kijevas, yra labiau purvinas ir apieistas miestas, netekęs savo stiliaus ir veido“

Tai naujiena, kuri, dingus, neįtikina. Iš kokio 100 ar daugiau žurnalistų-rašytojų ir eilinių turistų įspūdių „pewny žyd“ nuomonė išsiskiria, gali sakyti, yra „kojomis į viršų“.

Vilniuje gyvenusi lenkė (Torunczyk), pernai gilų rudenį važinėjo po Nikitos imperiją ir okupuotus kraštus, teigia, kad... nuo Vilniaus prasideda Europa ir pasigirsta pirmas juokas. Jai po Kijevo—Minsko — Leningrado ir kt. miestų Vilnius (savo švara ir tvarka) — kunigaikščių menė.

Pro Vilnių važiaavęs vienas Tlto žurnalistas trumpai pastebė-

(Nukelta į 2 psl.)

MARGIS MATULIONIS

Kanauninkas Mikalojus Daukša, gimtosios kalbos gynėjas

Svarbiausias Daukšos darbas — J. Vujeko „Postilės“ vertimas į lietuvių kalbą (15-99). Šis Daukšos darbštumo šėdėvas tebespindi pro amžių ūkanas ir šiandien, tai simbolis vidinės lietuvių ištvėrmės. Tai religinės ir tautinės kultūros gynėjo dokumentas.

Norint pilniau suprasti lemtingą „Postilės“ poveikį lietuvių kalbos formavimuisi, tenka kiek pažvelgti į tu laikų Lietuvos politinę-kultūrinę būklę.

Reikšmingiausias XVI amžiaus politinis įvykis — Liublino Unija, pasirašyta 1569 metais. Šis politinis Lietuvos ir Lenkijos susiartinimas buvo žalingas ne tik lietuvių kalbos, bet ir visos tautos ateičiai. Draugystė su Lenkija, prasidėjus kryžiuočių laikais, jiems užtvėrus kelius į Vakarų Europą, dabar dar labiau sustiprėjo. Dr. A. Šapoka, savo veikale „Vilnius Lietuvos gyvenime“ atskleidžia dvi tėkmes, Lietuvon nešančias lenkiškąjį tvaną: dvasiškąją ir bendrojo valdovo dvarą.

Daugumas pirmųjų Lietuvos dvasininkų buvo lenkai; Lietuvoje nebuvo ne tik mokyklų, kuriose lietuvių būtų galėję ruošiti kunigais, bet vyravo ir blogas dvasininkų skyrimo paprotys, priklausantis nuo didžiojo kunigaikščio. Dėl to beveik visos Lietuvos parapijos atsidūrė sulenkėjusių dvasiškųjų rankose. Kadangi Lietuvos įstatymai draudė svetims šalims užimti vyskupų vietas, tai tik šios išliko lietuviškos. Nors ir kanauninkų vietas pagal įstatymus turėjo būti skiriamas tik lietuviams, tačiau didysis kunigaikštis dažnai jas atiduodavo lenkam, aiškindamas, kad trūksta lietuvių kandidatų. O kunigijoj įsigalėjus materializmui, buvo apleisti ir tikybiniai reikalai, o liaudis ėmė atgal slinkti į senojo tikėjimo miškus.

Antra lenkėjimo priežastis buvo bajorijos suartėjimas su lenkiškąja diduomene. Susirenkant bendriesiems seimams Varšuvoje, lenkų kalbos mokėjimas pasidarė neišvengiamas. Lietuvos-Lenkijos bajorija, priversta kartu ginti savo feodales teises, jautėsi tos pačios socialinės bendruomenės nariais. Iš pradžių sulenkėjusi Lietuvos bajorija neturėjo didelės įtakos tarp smulkesnių bajorų ir liaudyje. Bet didžiųjų įtaka tuoj pasiekė ir šiuos atsilikusius luomus, ir palengva ėmė lenkėti smulkesnieji bajorai bei turtingesnyis miestiečių sluoksnis ir net arčiau dvarų gyveną valstiečiai.

Matydami, kaip reformatai plėtė savo įtaką Lietuvos Liaudyje lietuviškų raštų pagalba, ir katalikų kunigai ėmė rūpintis liaudimi. Jie pradėjo sakyti pamokslus lietuviškai,

o vėliau net ėmėsi lietuviškų knygų spausdinimo. Vienas iš tokių knygų ir buvo Mikalojus Daukša, pirmasis tautinio susipratimo vedėjas ir gynėjas. Bet Daukša ir tuo didingas, kad jo idealizmas buvo galingesnis už materialinius siekimus. Jis buvo vienas iš tų retų asmenybių, kurios nujaudė lietuvių kalbos vertę. Daukša susirūpino jos išlaikymu ir šiam darbiui pavedė savo gyvenimo sveikiausius metus. Pažymėtina, kad Daukša, nors ir gerai susipažinęs su kitomis Europos kultūromis, niekad Lietuvai neskyrė antrosios vietos ir vis išdidžiai kitiems reiškė savo lietuvišką kilmę.

Daukša „Postilę“ vertė apie 15 metų, liedamas pamatus lietuviškajai raštijai. Kiek vargo jam buvo, neturint nei žodyninių, nei gramatinių taisyklių! Bet Daukša savo darbą įvykdė, ir mes jam liekame amžinai dėkingi.

Daukšos tautinė dvasia geriausiai išreiškta „Postilės“ lenkiškoje prakalboje. Ji yra ne tik dokumentas anų laikų samprotavimų filosofinės-regulinės srityse, bet ir eskizas ryškesniųjų Daukšos charakterio bruožų.

Apibūdines priežastis, kurios sudarė įmanomą „Postilės“ vertimą, t. y. „įlikti lietuvių Bažnyčiai, Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos piliečiams, o kitiems duoti progos pagalvoti bei pamąstyti apie didesnius dalykus ir pasiskatinti karščiau rūpintis mūsų tėvų kalba“. Daukša tuoju primena lietuviams, kad „mokėdami lenkiškai, nebekreipė dėmesio į savo gimtąją kalbą: patys ją apleido, paniekinę ir beveik atmetę, bet nežinau, ar gerai darė, ar pagirs kas už tai“.

Šis priekaištas aiškiai taisykoms bajorijai ir sulenkėjusiems kunigams, nes tų laikų liaudis dar gana atspariai laikėsi savo kalbos ir su dažna neapykanta žiūrėdavo į lenkėjimo vystymąsi.

Kadangi prakalba ir taikoma išsimokslinusi bajorijos luomui, tai ir jos argumentai ir teigimai yra daugiau mokslinės rūšies. Pasiremdamas istorijos pavyzdžiais Daukša primena, kad visi viešieji valstybės ir bažnyčios reikalai būtų atliekami gimtąja kalba. Puikus kalbos išskėlimas, nes mes gerai žinome, kad viena lenkėjimo priežastis buvo tie bendrieji seimai, kur viskas buvo diskutuojama lenkų kalba. Daukšos mintis aiški: kodėl lenkų kalbą vartoti, o ne lietuvių? Jis toliau sako: „Nėra tokios niekingos tautos, nėra tokio menko žemės užkampio, kur nebūtų vartojama savoji kalba.“

Išvada suprantama: tauta pametus savąją gimtąją kalbą, praranda ir savo tapaty-

bę. Šiai išvada dar stipriau pagrįsti, Daukša pavartojo meistriską palyginimą: „Kaip būtų keista, jeigu juodvarnis lakštingala imtų suokti, o lakštingala juodvarniu krankti; ožys liūtu staugti, o liūtas — ožiu mekenti“. Skaitytojui aišku, kas tie juodvarniai ir ožiai. Zvelgiant į milžinišką Lenkijos įtaką tų laikų Lietuvoje, mes tik galime stebėtis Daukšos drąsa.

Tur būt, nujuosdamas, kad gal jau per toli nuėjęs, Daukša toliau prakalboje rašo: „Bet tai sakau ne tuo tikslu, idant norėčiau peikti kitų kalbų mokėjimą, kuris visada ir visiems buvo ir tebėra naudingas ir garbingas dalykas, ypač mokėjimas lenkų kalbos, kuri, mūsų Didžiąjai kunigaikštijai mielai susijungus su garsiąja Lenkijos valstybe, virto beveik gimtąja kalba“. Bet tai tik beveik gimtąja kalba, ir todėl visi Daukšos teigimai išlaiko savo ankstesnę stiprumą. Daukša šaukiasi gimtosios kalbos mokančių kunigų, dėl kurių stokos daugybė lietuvių miršta nesupažinę su krikščionybės tiesomis: „Kaipgi paprastas žmogelis supras, kas yra gera ir išganinga, kada tas, kuris turi jį mokyti, arba pats nemoka jo kalbos, arba biauursi ja? Pasigailėkite tikrojo savo kraujo, kuris žūsta dėl tokio barbariškumo išganymo dalykuose...“ Aštuns dūris lenkiškajai dvasininkijai, kuri tuo laiku užėmė beveik visas svarbiausias vietas lietuviškose parapijose. Juk Daukša juos viešai kaltina prastu apaštalavimu, grasindamas net Dievo užrūstinimu: „Lengvabūdiškai neniekinkite sielų, brangiu Kristaus krauju apšlakstytų, idant sunkaus atsiskaitymo paskutiniam Dievo Teisme neliktume kalti, idant Tasai, kuris turi galią įmesti sielą į amžiną prapultį, neieškotų iš mūsų kraujo brolio. To bijokime ir baiminkimės, o mūsų tautos kalbos neniekinkime, ypač tie, kurie žmonių sieloms tarnaujame, nes, paniekdami ir apleisdami savo kalbą, mes ir mūsų gimtinę patenkame į tokį pavojų“. Tai reikšmingi žodžiai pagal anų laikų tikybinę jauseną! Daukša sukuria vienuoliktąjį Dievo įsakymą:

„Tu visados liksi ištikimas savo tėvynei ir kalbai!“

Daukšos prakalba reikšmingas laikotarpio dokumentas, atspindis ano meto visuomenines bei kultūrinės sąlygas. Lietuvos viešpataujančių sluoksnių neigiamą nusistatymą gimtosios lietuvių kalbos atžvilgiu. Po Liublino unijos vis labiau nuostant Lietuvos feodaliniams sluoksniams, didėjančiam dvasininkijos lenkinamajai įtakai liaudies masėms, patriotiniai Daukšos raginimai neatsisakyti gimtosios kalbos buvo pažangūs ir reikšmingi.

Pažangūs ir reikšmingi jie ir šiandien...
Mielie lietuviai, ar mes neatsiradome vėl Liublino uni-

tybės? Ar ne per greit karinės vėtrės išblaškė mūsų lietuvišką dvasią? Ar ne per greit mūsų tautinį židinį gesina svetimųjų šalių vėjai? O tų Daukšų mes tiek daug jau turėjome: Basanavičių, Kudirką, Maironį, Krėvė-Mickevičių! Bet deja, jų mintis jau ima slopinti automobilių kosulys ir televizijų kriauskėjimas.

Daukša! Daukša! Teisingi buvo anie tavo žodžiai: „Kas per keistenybės būtų gyvulių tarpe, jeigu varnas užsimanytų suokti kaip lakštingala, o lakštingala — krankti kaip varnas...“ Kas per keistenybės būtų, jeigu lietuvis užsimanytų draskyti Lietuvos motinos širdį svetimų kalbų dygliais?

Saltiniai bei literatūra:
Lietuvių literatūros istorija — Vilnius, 1957, Korsakas.
Lietuvių tautos istorija — St. Matulaitis, Kaunas, 1927.
Lietuvos istorija — Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė, Chicago, 1956.
Lietuvos istorija — A. Šapoka, Vilnius — Dr. A. Šapoka, Toronto, 1954.
Aleksandrynas — Vaclovas Biržiška Lietuvių Enciklopedija. Lietuvių literatūra — Masilionis, Chicago, 1956.

Moterys net alkoholiu pralenkiančios vyrus
„Moterys, kurios iš profesijos kas vakarą turi gerti, motamai gali pralenkti net tokius vyrus, kurie kasdien sunkius baldus nešioja“, pasakė Aache-no teismo prokuroras, Vokietijoje, kur buvo teisiama 26 metų amžiaus šokėja iš Duesseldorfo, suimta už važiavimą girtame stovyje.

Nežiūrint, kad jos kraujuje buvo rasta 2.76 promilės gryno alkoholio, ji savo automobilį vairavo taip gerai ir tiesiai, jog policijos patrulis niekada nebūtų įtaręs, kad ji yra nors lašą gėrusi, jei ji nebūtų jam savo kvapą papūtusi. Alkoholio gairai iš jos burnos vos policininką neapsvaigino. „Mes visi nustebome, kai ji pasakojo, kiek ji buvo išgėrusi“, liūdiėjo teismo patruliai.
„Tai tikrai retas atsitikimas“, pasakė teisėjas, nubausdamas šokėją 300 DM, bet tik už leidimo neturėjimą.
12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 2, 1963

Dienų Skeveldros...

(Atkelta iš 1 psl.)

Jo: — ambicingas lietuvių jauni mas, ypač universitetų, gatve srava kaip pavasaris — pro Vilnių plačiu srautu nutvinstanti jų upė Neris!

Prieš kokį mėnesį užtikau nuomonę italo žurnalisto, kurs teigė, kad Vilniuje po Maskvos — Leningrado — Volgogrado staiga užtikęs Europa. Jei ne rusų okupuota kariai ir jų šeimoms bei jų „inturistai“, manytumei, kad Lietuva kone laisva: — lietuvių jaunimas duoda miestui spalvą ir skonį!

„Pewny žyd“ (o gal „Narodowiec“ redakcija) „Vilniaus“ viešbutį taria būsiant kaip „prieš 50 metų“. Tas tiesa. „Vilnių“ sugriautą atstatė „paagal Kremliaus architektų planą“. O kodėl nematė „Neringos“?!

5

„Literatūros ir Meno“ Nr. 7 muz. Kalinauskas aptaria kompozitoriaus V. Paltanavičiaus „Vilniaus akvareles“. Beje, neseniai Vilniaus filharmonija simfoniniame koncerte išpildė mzk. V. Klovos „Vilniaus paveikslus“. Bet skaitykime, kaip A. Kalinauskas rašo apie „Vilniaus akvareles“ (20 minučių trūkanti kūrinių):

Siuitos moto kompozitorius išreiškė Salomėjos Neries žodžiais „Vilnelė, bėk į Viliją“ ir, sekdamas Vilnelės tēkme, sukūrė keletą atskirų paveikslų aplinkos, pro kurią prateka Vilnelė. Siuita prasideda styginių instrumentų rečitatyvu — autoriaus sieloje tarsi atgimsta Maironio eilės, pakilia nuotaika jis deklamuoja jas muzikos garsais. Atrodo, lyg iš tolo, iš paukščio skrydžio kompozitorius didžiudamasis apžvelgtų miesto panoramą: šiai siuitos daliai būdingas episkumas.

Bet, čia pat po kojomis linksma nenuorama Vilnelė, šokinėjanti per akmenis ir slenksčius. Ir kas galėtų ją geriau pavaizduoti, jei ne to katos forma savo nuolatinio motorinio ritmo. Autoriui šis vaizdelis ypač pavyko — jis spalvingas, judrus ir aišktingas. O jo kuklus, bet išraiškingas motyvas, tapęs, Vilnelės leitmotyvu, lydi mus ir kitose siuitos dalyse. Štai Belmonto kalnas, kuriam skirta trečioji siuitos dalis — baladė.

Vilnelė bėga... Dabar ji ties Bernardiniais. Nors saulės spindulys apšviečia bažnyčios bokštus ir lankščias arkų linijas, — žmogaus sieloje jos sukelia šaltą, kraupią nuotaiką. Tartum tolimos praeities aidas styginiuose čia suskamba gūdus vienuolių chorolas, lydimas gedulingos procesijos varpo dūžių. Atrodo, laikas sustingęs praeityje: prieš mus iškyla viduramžiai, mūrinių skliautuotų kapų vaizdas, styginių uos aidas choralu.

Sekanti siuitos dalis — skergo. Gatvėje žaidžia, klegia vaikučiai — mūsų ateitis. Orkestre blykstelė įvairiaspal-

OSCAR WILDA

LAKŠTINGALA IR ROŽĖ

— Ji pasisakė šoksianti su manimi, jei atnešiu jai raudoną rožę, — sušuko jaunas Studentas: — bet visame mano sode nėra nė vienos raudonos rožės.

Jį išgirdo Lakštingala iš savo lizdelio, susukto ažuolo šakose; pažvelgė pro lapyną ir nustebo.

— Nė vienos raudonos rožės visame mano sode! — šūkavo toliau Studentas, ir gražios jo akys ašaromis pasruvo. — O, nuo kokių menkniekių kartais laimė pareina! Aš perskaičiau visa, ką yra parašę išminčiai; aš atsiskleikleidžiau visus filosofijos slėpinius, — ir šit mano gyvenimas irsta vien dėl to, kad nėra raudonos rožės.

— Štai, pagaliau, jis, tikrai įsimylėjęs, — tarė sau Lakštingala. — Naktis į naktį čiulbėjau aš apie jį, norint ir nepažinojau jo; naktis į naktį pasakojau jo istoriją žvaigždėms, ir dabar pagaliau jį išvydau. Jo garbiniai tamsūs kaip hiacintas yra tamsūs, o lūpos jo raudonos kaip ta rožė, kurios jis dabar trokšta; bet aistra padarė jo veidą balkšvą, lyg dramblio kaulo,

viai šviesuliai, girdėti lietuviško folkloro intonacijos.

Autorius pažvelgia į senąjį Vilnių iš tolo. Gražus jo architektūrinis barokas — iškilmingas, dekoratyvus, išlenktomis formomis, toks, kaip ir to amžiaus muzika. Stilizuotoje sarabandoje kompozitorius bando perteikti nuotaiką, kurią jam sukelia Vilniaus senamiesčio peizažas. Bet čia, šalia senųjų mūrų kyla nauji, šalia rūstaus akmens — gražiame Vilnelės vingyje, medžių papuoštame Jaunimo sode, linksminasi jaunimas. Ir griežtoji sarabanda nejuociomis virsta banguojančiu valse.

Ir štai mes Gedimino aikštėje. Rytas pilies kalno papėdėje. Rytmečio spindulių pažadintas, bunda miestas, ir mimos žmonių traukia į Kalnų parką. Aidi V. Paltanavičiaus dainos „Ateinam, ateinam“ fanfarų garsai. Taip prasideda siuitos finalas — dainų šventė Kalnų parke. Iš bendro muzikos audinio čia vis labiau iškyla dainos „Vilnelė, bėk į Viliją“ motyvas, jis vis stiprėja.

Čia pat, prie Kalnų parko, ir Vilija — Neris, į kurios platų srautą išsilieja Vilnelės sraunūs vandenys. Baigiasi ir akvarelių ciklas.

6

Ką tremties kompozitoriai yra paskyrę mūsų amžinajai sostinei — miestų miestui Vilniui? Klausimas gana rūstus.

J. Cicėnas

Patikslinimas: „Dienų Skeveldrose“ (žiūr. „Naujienos“ 1963, 2. 23 d.) įsivėlė nemalonus riktas: turi būti ne Juozas, bet Jonas Grinius!

ir liūdesys padėjo savo antspaudą jo gūmyje.

— Pas Prinčą ryt vakare pokylis, — šnibždėjo jaunas Studentas: — ir mano mieloji kviesta. Jei aš atnešiu jai raudoną rožę, ji šoks su manimi ligi išauštant. Jei atnešiu jai raudoną rožę, aš turėsiu ją savo glėbyje, ji palenks galvą man ant peties, ir mano ranka spaus jos ranką. Bet mano sode nėra raudonos rožės, ir man teks sėdėti vienam nuošaliai, o ji praeis pro mane. Ji net nežvilgtėris į mano pusę, ir mano širdis plūš iš skausmo.

— Tai tikrai įsimylėjęs, — tarė Lakštingala. — Tantai, apie ką aš tik čiulbėjau, jis iš tikrųjų pergyvena; kas man džiaugsmas, tas jam kančia. Iš tiesų: meilė — tai stebuklas. Ji brangesnė už izumrudą, ir vertesnė už gražiausią opalą. Perlai ir granatai negali jos nupirkti, ir jos neišstato mugėje. Jos negali nusipirkti pirkliai, ir jos neparduosi aukso verte.

— Ant chorų sėdės griežėjai, — traukė jaunas Studentas. — Jie grieš stygų griežtuvais, o mano mieloji šoks prie smuikos ir arfos garsų. Ir ji skraidys salėje taip lengvai, jog kojos nelies parketo. O dvariškiečiai išrašytai aparais spausis aplink ją. Bet su manim ji nešoks, nes aš neturiu jai raudonos rožės.

Ir jaunikaitis puolė veidu žemyn ant vejės, užsidengė rankomis veidą ir pravirko.

— Ko jis rauda — paklausė mažas žalias Drieželis, bėgdamas pro jį, — ir vikstelėjo uodegute.

— Taip, iš tiesų, ko — pritarė Peteliškė, besigainiojusi saulės spindulį.

— Ko — paklausė Ramunėlė švelniu šnabždesiu savo kaimynę.

— Jis verkia raudonos rožės, — atsakė Lakštingala.

— Raudonos rožės! — sušuko visi. — O, kaip juokinga!

O mažutis Driežas, kiek palinkęs į ciniškumą, įžūliai ėmė kvatoti.

Viena tikrai Lakštingala suprato Studento skausmą, ji romiai tupėjo ažuole ir mąstė apie meilės paslaptį.

Bet štai ji suplasnojo savo tamsiais sparneliais ir pakilo į orą. Ji nulėkė aleja, lyg šešėlis, ir, lyg šešėlis, nunyko per sodą.

Vidury žalios aikštelės kerojo didelis Rožių Krūmas. Lakštingala jį pamatė ir, prilėkusi, įsikibo į vieną jo šakelę.

— Duok man raudoną rožę, — tarė ji: — ir aš palakštuosiu tau geriausią mano giesmelę!

Bet Rožių krūmas palingavo galva.

— Mano ražės baltos, — atsakė jis: — jos baltos kaip marių puta, ir baltesnės už

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 2, 1963

sniegą kalnų viršūnėse. Bet nuskriski pas mano brolių, jis auge šalia senovinio saulės laikrodžio, — gali būti, jis duos tau, ko geidi.

Ir Lakštingala nuskrido pas tą Rožių Krūmą, kuris vėšėjo šalia senovinio saulės laikrodžio.

— Duok man raudoną rožę, — sušuko ji! — ir aš palakštuosiu tau geriausią mano giesmelę!

Bet Rožių Krūmas palingavo galva.

— Mano rožės geltonos, — atsakė jis: — jos geltonos kaip plaukai sirenos, sėdinčios gintaro soste, ir geltonesnės už auksaziedį nešenantoję pievoje. Bet skrisk pas mano brolių, kurs auge po Studento langu, gali būt jis duos tau, ko geidi!

Ir Lakštingala nuskrido pas Rožių Krūmą, bujojusį po Studento langu.

— Duok man raudoną rožę, — sušuko ji: — ir aš palakštuosiu tau gražiausią mano giesmelę!

Bet Rožių Krūmas palingavo galva.

— Mano rožės raudonos, — atsakė jis: Jos raudonos kaip karvelio kojos, ir raudonesnės už karolių vėduoklę, kuri sūpuoja šen bei ten akeano dugno olose. Bet nuo žiemos speigo mano gyslose sustingo kraujas, šaltis pakando mano pumpurus, o audra palaužė mano šakas, ir šiais metais aš visai neturėsiu žiedų.

— Tiktai vieną raudoną rožę — štai visa, ko meldžiu, — maldavo Lakštingala: — vieną vienintėlę raudoną rožę! Ne jau jokiū būdu negaliu jos gauti!

— Gali, — atsakė Rožių Krūmas: — bet tas būdas toks išgastingas, jog jį tau apreikšti man trūksta drąsos.

— Apreikšk, — meldė Lakštingala: — aš nieko nesibijau. — Jei nori turėti raudoną rožę, — tarė Rožių Krūmas: — tai pati privalai sukurti ją iš garsų mėnulio šviesoje ir apšlakstyti savo pačios širdies krauju. Tu turi vogruoti prisispaudus krūtine prie mano dyglio. Išties naktį tu turi man ulbėti, ir mano dyglis pervers tavo širdį, ir gyvas kraujas pertekės į mano gyslas ir taps mano paties krauju.

— Mirtis — brangi kaina už raudoną rožę, — suriko Lakštingala: — o gyvybė kiekvienam maloni! Linksma esant miške gėrėtis saule aukso vażyklėse ir mėnuliu vażyklėse iš perly. Saldus alyvų kvapas, meilūs melsvi varpeliai, kurie slepiasi slėnyje, ir viržiai, žydinti ant kalvų. Bet tačiau Meilė vertesnė už Gyvybę, o ką reiškia kaž kokio paukštelio širdis, palyginus su žmogaus širdimi!

Ir, suplasnojus tamsiais savo sparneliais, Lakštingala pakilo aukštyn. Ji prašvilpė ties sodu kaip šešėlis, ir, kaip šešėlis, nuskrėjo aleja.

Jaunas Studentas vis dar tebegulėjo ant vejės, kur jį bu-

(Tęsinys 11-me pusl.)

LAKŠTINGALA...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

vo palikusi Lakštingala, ir ašaros dar neišnyko iš jo gražiųjų akių.

— Džiaukis! — suriko jam Lakštingala. — Džiaukis, turėsi tu raudoną rožę. Aš sukursiu ją iš garsų mano giesmės mėnulio šviesoje ir apšlakstysiu karštu mano širdies krauju. Ir kaip atpildą aš vieno teprašysiu: būk ištikimas savo meilei, nes Meilėje yra daugiau išminties, nekaip Filosofijoje, norint ir Filosofija išmintinga, — ir jį pajęgsnė už visas Valdžias, norint galinga ir Valdžia. Jos sparnai ugnes varšos, ir liepsna nudažytas jos kūnas. Jos lūpos saldžios, nelyginant medus, o kvėpavimas panašus į ledaną.

Studentas pakėlė galvą ir klausė, bet nesuprato, ką jam kalbėjo Lakštingala, nes jis žinojo tik tą, kas yra surasyta knygose.

Bet Ažuolas suprato ir nulūdo, nes didžiai mylėjo tą mažulę paukštelę, kuri buvo susisukusi sau gūšlą jo šakose.

— Pačiulbėk man paskutinį sykį savo giesmelę, — suslaimėjo jis: — aš ilgėsiuos tavęs netekęs.

Ir Lakštingala ėmė suokti, čiulbėti, ir jos giesmė panaši buvo į čiurlenimą vandens, tekančio iš sidabrinio ašočio.

Baigus Lakštingalai giesmę Studentas pakilo iš žolės, išsiėmė iš kišenės piestuką, užrašomą knygelę ir tarė sau, traukdamas aleja namo.

— Taip, jį formą valdo, to jai nepripažinti negali. Bet ar ji turi jausmą? Bijau, kad ne. Iš tiesų, ji primena daugelį dailininkų: daug dailės, bet nė išelio atvirumo. Niekada nepasinaukos ji dėl kitų. Ji galvoja tik apie muziką, o kiekvienas žino, jog menas toks egoistingas. Tačiau reikia pripažinti, jog jos balse yra puikių natų. Kaip gaila, kad jos giedojime nėra jokios prasmės, ir kad iš jo nėra jokios praktinės naudos.

Ir jis nuėjo į kambarį, išsitiesė saurame guolyje ir ėmė galvoti savo meilę; veikia jį užsnūdė.

Kada danguje patekėjo mėnulis, Lakštingala partėkė pas Rožių Krūmą, įsikibo į jo šakelę ir prisispaudė prie jo dyglio. Kiaurą naktį suokė jį prisispaudusi krūtine prie dyglio, ir šaltas kristolinis mėnulis palenkė savo veidą ir klausė. Išties naktį jį suokė, o dyglis vis giliau ir giliau smigo į jos krūtine, ir iš žaizdos lašais varvėjo gyvas kraujas.

Iš pradžių jį giedojo apie užgimimą meilės širdyse berniuko ir mergaitės. Ir Rožės Krūme, pačioje aukštutinėje šakelėje, ėmė sūdeistis puiki rožė. Giesmė po giesmės — lapelis po lapelio. Iš pradžių rožė buvo išblyškusi, kaip lengva miglėlė ties upe, — išblyškusi kaip aušros pėdos, ir sidabrinė kaip aušrinės sparnai. Atspindis rožės sidabro veidrodyje, atspindis rožės

vendenyje — šit kokia buvo Krūmo šakelėje.

O Krūmas šaukė Lakštingalai, kad ji dar kiekiau klausytųsi prie dyglio.

— Glandžiau spauskis prie manęs, miela Lakštingale, nes šitai jdienos veikia, nekaip spės pražįsti rožė!

Vis tvirčiau ir tvirčiau spaudėsi Lakštingala prie dyglio, vis garsiau ir garsiau skambėjo jos giesmė, nes ji giedojo apie aistros gimimą sielose jaunikaičio ir merginos.

Ir rožės lapeliai švelniai parausvėjo, kaip skruostai jaunojo, kada jis bučiuoja į lūpas sužadėtine. Bet dyglis dar nepasiekė pačios Lakštingalos širdies, ir todėl rožės širdis dar tebuvo balta, nes tiktai gyvas kraujas iš pačios širdies Lakštingalos gali nudažyti rožės širdį.

Rožių Krūmas vėl šūktelėjo Lakštingalai, kad ji tvirčiau prisispautų prie dyglio.

— Nedėkinga! — pakartojė mergina. — Turiu jums pasakyti, jog jūs didelis akiplėša. O iš tiesų, kas jūs per vienas? Jūs tiktai Studentas. Nemanau, kad jūs galėtumėt įsigyti tokias sidabrinės sagteles

ir nukūrė pas profesorių, laikydamas rankoje rožę.

Profesoriaus duklė sėdėjo pas duris ir suko žydro šilko gijas į kamuolį. Mažas šunelis gulėjo prie jos kojų.

— Jūs žadėjot šokti su manimi, jei gausiu jums raudoną rožę? — sušuko Studentas. — Šit skaisčiausia rožė pasaulyje. Prisisekit ją vakare arčiau širdies, ir, mudviem besišokant, ji jums apsakys, kaip aš jus myliu.

Bet mergina susiraukė.

— Bijau, kad šita rožė netiks prie mano tualeto, — atsakė ji. — O be to, kamergero sūnėnas atsiuntė man tikrą brangenybę, o kas nežino, kad brangenybės kurkas brangesnės už geleis.

— Prisiekiu, jūs labai nedėkinga, — tarė širdęs Studentas ir švystelėjo rožę gatvėn.

Rožė nukrito į vėžes, ir vežimo ratas ją sutraiskė.

— Nedėkinga! — pakartojė mergina. — Turiu jums pasakyti, jog jūs didelis akiplėša. O iš tiesų, kas jūs per vienas? Jūs tiktai Studentas. Nemanau, kad jūs galėtumėt įsigyti tokias sidabrinės sagteles

tufliems, kokias turi kamergero sūnėnas.

Ir ji pakilo iš krėslu ir įėjo į vidų.

— Kokia kvailystė ta Meilė, — tarė Studentas, grįždamas namo. — Joje nėra nė pusės tos naudos, kuri yra Logikoje, nes ji niekada nieko neišrado ir visada kalba apie tą, kas amžinai neįvyksta, ir verčia tikėti tuo, ko iš tikrųjų nėra. Ji tikrai labai nepraktiška, o kadangi šiame amžiuje praktiškumas — yra viskas, tai verčiau aš grįšiu prie Filosofijos ir išsiuosi Metafizikos.

Ir jis grįžo pas save į kambarį, išsitraukė didžiulę apdulkėjusią knygą ir ėmė ją skaityti.

MOVING
Apraustas perkrausymas
iš įvairių atstumu.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lithuania Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

Help Keep Our Economy Strong
BUY U. S. SAVINGS BONDS

Pranešame apie naują patarnavimą dovanų siuntėjams į įvairias Lietuvos ir Rusijos dalis
Mums ką tik pavyko susitarti su "Vnešposytorgu" Maskvoje, kad mūsų klientai savo gimimėms, draugams ar pažįstamiems gyvenantiems Lietuvoje ir įvairiose Rusijos dalyse, galėtų pasiūsty Rusijoje gaminamas prekes, kaip pav.:
AUTOMOBILIUS
MOTOCIKLUS
DVIRACIUS
SIUVAMAS MAŠINAS
DULKIŲ SIURBLIUS (VACUUM CLEANERS)
TELEVIZIJOS APARATUS
RADIO
PATEFONUS
FOTO KAMERAS
PROJEKTORIUS
KVEPALUS
IR DAUG KITŲ.
Nereikės mokėti muitų, mokesčių už pervežimą. Nebus bereikintų formalumų. Visi gaminiai pristatomi adresatui pilnai apmokėti ir apdrausti. Reikalaukite paštu ar telefonu "Direct-Mail Catalog" mūsų centrinėje įstaigoje. Rašykite šiuo adresu:
DIRECT-MAIL DEPT.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.
WA 5-3455

DONALD PETKUS ANTHONY PETKUS
A. PETKUS & SŪNUS
NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
(Maplewood gatvės kampas)
GRovehill 6-2345 TOWNhall 3-2108
Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$945.00; \$975.00; \$990.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.
GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
MAŠINOMS PASTATYTI AIKSTĖ
Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.
11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 2, 1963

VERTINANT 1962 METUS

I

Šių metų sausio "Aiduose" paskelbtas "A. R. D." formule pasirašytas straipsnis "Pernai metų veikloje pasidairius", kuriame kalbama apie kultūrinę ir visuomeninę sritį.

"I pernai metus lietuviai įžengė su Maironio vėliava", — tokiais žodžiais "Aidai" pradeda dairytis po 1962 metus. Mat, Maironio metų paskelbimas buvęs svarbiausias metų įvykis. Dėl to svarbiausio metų įvykio galima turėti ir kitokią nuomonę. Maironio raštų pilnos laidos, kaip nebuvo, taip ir nėra. Kad nors kas nors iš Maironio raštų būtų buvę išleista. Nebuvo tais metais ir svaresnio jo kūrybos nagrinėjimo ir įvertinimo. Nieko iš Maironio raštų nebuvo išleista jaunimui, Jorkio Maironio raštų vertimo į kitas kalbas. Jorkio Maironio biografijos nei monografijos. Bet buvo daug Maironio "minėjimų", o "Aidai" išleido specialų Maironio numerį. Buvo pasitenkinta žinant, kad šen ten galima nusipirkti čia ar anapus uždangos seniau išleistų "Pavasario balsų". Taigi, tokie metai primena kudakinimą kiaušinio nepadėjus.

Ypač buvo reikalinga ko nors iš didžiojo dainiaus kūrybos išleisti jaunimui. Piktą juoką tariant, reiktų ką nors iš Maironio kūrybos išvesti į... lietuvių kalbą, į dabartinę išėvių jaunimo kalbą. Nenustebkite, nes štai ir konkretus reikalas pavyzdys. Aštuntojo skryčiaus vadovėly užtikame Maironio eilėraščių "Žiemas naktis", tikriaus — pradžią "Jaunosios Lietuvos" septintosios giesmės: "Ir kas do (per) naktis! Dega žvaigždės aukštai..." O aštuntojo skryčiaus mokiniai paskaitė ir vienas po kito klausinėja daugiau ar mažiau nesuprantamų žodžių: užgiris, pilnatis, įspindo, pirkutė, šarmotas, ryty, verpalas, žiemys, kraupus, įnamys, rūstis, sieksnis, šienpiūviai, Grigo ratai, blaiviai išgrįstas kelias, pusny, šarma, garbiniai, spengia, skambalas dindi ir t. t. Ir kai tiek nesuprantamųjų tenka aiškinti, tai sunku užčiuopti Maironio vaizdus ir poezijos grožį. Taigi, galėjo būti išleista bent ke- li Maironio eilėraščiai. Zinoma, išleisti atskirais leidiniais, kad ir iliustracijomis aiškiai nušviečiant Maironio vaizdus, iškeliant jį kaip tautinį dainių.

O Maironio tautinės idėjos dabar gi nemažiau aktualios, kaip ir tautinio atgimimo laikais. 1962 metais derėjo padirbtū bent tiek, kad Maironis liktų gyvas priaugančioje kartoje.

Šiaip Maironio metai reikiš nebent Maironio sumenkini- ma.

1962 metais nebuvo tokio visuomeninio įvykio, kuris atsvertų kad ir Lietuvių enciklopedijos vieno tomo pasirodymą. Taip pat ir lituanisti- nių mokyklų mokslo metų

užbaiga (eilinė užbaiga!) bu- vo lietuviųbe reikšmingesnis įvykis už bet kokį kad ir di- desnio subuvimo kudakinimą. Bet "Aidai" vis tiek byloja, kad "antroje vietoje, be abejo, eina Kultūros Kongresas". Bet čia dera priminti pačių "Aidų" to kongreso įvertinimas: "pašnekėti lietuviai moka, tik mažiau padaro konkrečiai". Tai va: vertybė yra konkretus darbas. Kultūros kongreso konkretybės buvo dailės para- da ir simfoninis koncertas. Ko- kių pėdsakų atiečiai paliks šie du konkretūs įvykiai?

II

"Aidai" kalba apie nuotai- kas ir veikėjams labai išdi- džiai dėsto nusizeminimo do- ryrbę: "Daugelis mūsų veikėjų serga pirmiausia išdidumo li- ga, kuri, išgalėjusi, pavirsta arogantišku kitų žeminimu". Ir šioj srity pirmuoju iš nusi- dėjėlių minimas Antrojo kul- tūros kongreso rengėjų pir- mininkas Povilas Gaučys, ku- ris nusidėjo pirmojo kongreso niekinimu. Nusidėjo ir H. Na- gys, kuris drįso įtarti būk kongretas atliks kokių svarbių darbų švietimo, jaunosios kartos, spaudos ir kitose srity- se. H. Nagys nusidėjo ir tuo, kad drįso mokyti PLB kultū- ros tarybą.

Nusidėjau ir aš, kritikavęs kongreso rezoliucijas, net juo- kešis iš jų (Naujienos, 1962. XII. 12). Kodėl nusidėjėlių są- raše trūksta "Dirvos", kuri nusidėjo Kultūros kongreso rezoliucijas komentavusi... juokų skryčiuje?

Štai kaip "Aidai" cituoja vieną mano sakinių su savo prieraišu:

— J. K. pasipiktino Kong- reso rezoliucijomis pareikšda- mas: "Nežinia iš ko Kultūros Kongresas juokiasi šią litanij- ją vadindamas konkrečiais už- davimais iš savęs ar iš nutari- mus skaitančiųjų" (Sakinio skryčiaus paties J. K.). —

Taigi, "Aidai" įtaigoja būk aš nemoku sintaksės. Ir tokių elementarių dalykų, kaip sky- rybos, nemokėdamas, aš netu- rėčiau stiebtis ligi Kongreso rezoliucijų vertinimo, neturė- čiau taip nepagrįstai jaustis prantamųjų tenka aiškinti, tai sunku užčiuopti Maironio vaizdus ir poezijos grožį. Taigi, galėjo būti išleista bent ke- li Maironio eilėraščiai. Zino- ma, išleisti atskirais leidiniais, kad ir iliustracijomis aiškiai nušviečiant Maironio vaizdus, iškeliant jį kaip tautinį dainių.

Kalbant apie kalbos taisyk- lingumą, tebus ir man leista paklausti: ar po žodžio "re- zoliucijomis" čia mano paci- tuotoje frazėje nereiktų kable- lio? Kodėl skliausteliuose žo- dį "Sakinio" pradėjote didžią- ja raide? Mano straipsnis bu- vo "Naujienu" 1962. XII. 12 d. numery, o Jūs tai rašote: 1962. 12.13. Lietuvoje mėnesius ra- šydavome romėnų cifromis.

1962. XII. 12 "Naujienose" dėčiau, kad Kultūros kong- reso rezoliucijų komisija bu- vo ne tik nepakankamai rim- tai sudaryta, bet ir savo dar-

bą atliko neatsakingai. Ogi i- kokį taikinį Kultūros kongre- sams taikė, rodo abiejų pagrū- dinių paskaitų temos: "Lietu- vių kultūrinio veikimo gairės" ir "mūsų kultūriniai uždavi- niai ir jų vygdymas" (rašyba Kultūros kongreso!). Taigi, kongresas siekė ne pripuola- mų kalbų ir atsitiktinių svars- tymų, bet — surinkti medžia- gos ir taip tarti, kad jau ži- notume, kas mūsų tautiniam gyvenime turi pirmieles reikš- mės. Rezoliucijų komisija pa- siliko tik prie bendrųjų prane- šimų ir posėdžių. Tuo būdu turėjome ne ką daugiau, kaip kokį LB suvažiavimą Detroi- te.

"Naujienose" buvo skelbta mano nuomonė, o ir dabar aš rašau, kad "man atrodo". To- kia nuomonė paskelbta vie- šam kritikavimui. Mano nuo- monė, tiesa, buvo išdėstyta aštria forma, bet straipsny pa- sipasakojau, kad čia puolu ne vien bendrųjų reikalų netiku- sį svarstymą, bet ir tam tikrą savivaliavimą. Jei turite tik tokias lietuviybės problemas, kurias rezoliucininkai iškėlė, tai tada savos nuomonės reiš- kimu aš tik sugadinau vietą "Naujienose". Aš laukiau, kad mano teigimai bus arba nelie- čiami arba tikrinami. Tikri- nimo atveju, galėtų būti nus- tatyta pvz., kad šeimos nuli- tųvėjimo žymių nėra, kad li- tuanistų priauglis pakanka- mas, kad jaunosios kartos su senja visuomeninio darbo ryšiai normalūs ir t. t. Tada tektų pripažinti, kad aš tik išsišokau. Bet jei "Aidus" pa- piktinusiame straipsny buvo tiesos, tada nėra ko "Aidams", nieko neužsiminus iš esmės, prikašioti išdidumą, splioti apsi rašiusio implikacijas ir panašiai. Kaip šį kartą pasiro- dė "Aidai", taip tarškėti suge- bėjo ir Kriokialauku moterė- lės, bulves kasdamos. "Aidai", sursum corda!

III.

"Aidų" apžvalgininkas apa- taria ir politinį 1962 metų lie- tuvių judėjimą. "Aidų" veiks- niai rikiuojasi tokia eile: Bendruomenė, ALTas, Vlikas, Šalčius, Kalifornija. Tai labai keistas veiksmų sąrašas ir ro- do, kad autorius pastebėjo tik kai kurias apraiškas, bet ne- ieškojo jų priežasčių. Štai: Bendruomenė, Altas, Vlikas — visi trys sudaro lyg ir grupę. Jei Altas ir Vlikas susidarė skir- tingose sąlygose ir laikytis turi istorinio pagrindo, tai Bendruomenės atsiradimas politinių veiksmų tarpe tėra tą draugiją užgožusių kai ku- rių asmenų ir partijų ambici- jos. Kai kurių mūsų politinio gyvenimo reikšnių priežastys yra grynai psichologinės. Kaip Bendruomenė politinių veiksmų tarpe atsirado asme- nių ir partinių ambicijų dė- ka, taip psichologinės prie- žastys vienus gundo iš Kali- fornijos su rezoliucijomis ieš- koti laimės Vašingtone, kitus — kelio į Lietuvą. Tos pačios

psichologinės priežastys augi- na skaičių ir nieku nesidomin- čių, išskyrus galimybės kur nors išjungti ir nejučiomis nuo lietuviško kamieno nutru- pėti. Tremtinių ideologija ir psichologija sužlugė. Būklė galima lyginti nebent su tū- čiojimu akligatvy be kelio pir- myn, be kelio atgal. Visokių valdybų, suvažiavimų, pasita- rimų, nugėrimų ir t. t. apstu- mas, o iš to viso — kalbos, gin- čiai, nutarimai, visus ir nieką neįpareigojančios rezoliucijos galima vertinti kaip psicholo- ginį reiškinį, kaip produktą žmonių, ieškančių paguodos veikime.

Zinoma, ši pažiūra labai skaudi tiems, kurie visomis jė- gomis ir visa širdimi pasinėrė į posėdžių veikimą. Nei kiek nelinksčiau ir tiems, kurie kapstosi ligi Vašingtono ar li- gi Maskvos, nes patenkina- čių atsakymų ir ten negauna. Kaip būti savo tėvynei nau- dingu, — štai klausimas be at- sakymo. Ir kuo toliau, tuo la- biau aišku, kad atsakymo rei- kia. Bet kas ir kur tartų at- sakymą rašes, viena yra tik- ra: išskyrus nuo lietuviybės nu- trupacius, visi lietuviai Lietuvą tebelaiiko savo Pakaždėtaja Že- me. Ir pvz. kokiems vadei- voms nėra ko, siaurose pažiū- rose užsidiarius, tartis turint visuotinę ir bendrinę lietuvių organizaciją, nėra ko teisti ir "drausminti" ligi "išskyrimo iš bendruomenės".

Jei, kaip "Aidai" tvirtina, visi laisvinimo veiksmiai nusi- tektų pripažinti, kad aš tik išsišokau. Bet jei "Aidus" pa- piktinusiame straipsny buvo tiesos, tada nėra ko "Aidams", nieko neužsiminus iš esmės, prikašioti išdidumą, splioti apsi rašiusio implikacijas ir panašiai. Kaip šį kartą pasiro- dė "Aidai", taip tarškėti suge- bėjo ir Kriokialauku moterė- lės, bulves kasdamos. "Aidai", sursum corda!

Kalifornijos vyrų rezoliuci- jos iš tiesų tik papildė ligšio- linę Alto veiklą. Plačiai išplė- tas ir pastovus veikimas ir čia gali duoti kokių nors gerų vaisių.

1962 metais Bendruomenė ir dar kai kas siekė Alto refor- mų. Pasiekė. Tikrasis tikslas, pasirodo, buvo ne Alto refor- mos. Juk kitaip gi neišaiškina- mas šią metų Vasario 16 šven- tės progą Bendruomenės pini- ginis vėjus.

Žodžiu, 1962 metai išryški- no daugelį kelių, kuriais įvai- riomis skirtingomis kryptimis traukia mūsų išėvių kuope- lės. Aišku, tai nėra vienybės reiškinys.

Nei 1962 metų gyvenimas, nei apžvalgininkai neapre- pė veiklos visuotintumo: nekalbė- ta nei apie švietimo planin- gumą, nei apie kadry augini- mą, nei apie tautinio-kultūri- nio gyvenimo tikslingą reiški- mą. Kol kas daugiausia reiš- kiasi partizaniškos pastangos. Tokias turime ir išdavus: šen ten nuveikiama daug ko ven- tingo, nebūtinai paties reika- lingiausio. Bet spragos ilgai- niui pražudys ir laimėjimus.

J. Kreivėnas

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 2, 1963

LIETUVISKOS...

(Atkelta iš 1-mo spl.)

kalbėjo (Vilniaus miestiečius ir Hanulo žmones) užimti Vil- nių. Ir kunigaikštis Vytautas tuo metu Trakuose buvo. Ir didysis kunigaikštis Jogaila su visais savo kariais iš Vitebsko greitai atskubėjo į Vilnių. Ir didysis kunigaikštis Vytautas pasiūnčia pasiuntini, į Sievers- ko Novgorodą savo tėvui, di- džiamam kunigaikščiui Kestu- čiui su šia žinia. Ir Prūsijos vokiečiai išgirdo apie tai, ir Prūsijos žemės maršalka la- bai skubiai vyksta su kariuo- menė į pagalbą didžiajam ku- nigaikščiui Jogailai. Kai išgir- do tai didysis kunigaikštis Vytautas, kad Prūsijos žemės vokiečiai traukia į Trakus, (o didysis kunigaikštis Jogaila taip pat žygiuoja su savo ka- riuomene į Trakus) susijung- ti su vokiečiais, didysis kuni- gaikštis Vytautas iš Trakų iš- vyksta su savo motina į Gar- diną. Kai prisitartina prie Tra- kų didysis kunigaikštis Jogai- la, Trakai jam pasiduoda. Ir didysis kunigaikštis Kęstutis atvyksta į Gardiną pas savo sūnų, didįjį kunigaikštį Vytau- tą, o savo žmoną pasiūnčia į Brestą, pasikliaudamas kuni- gaikščiu Jonušu, savo žentu, mozūrų kunigaikščiu. O pats didysis kunigaikštis Kęstutis išvyksta į Zemaičius, o savo sūnų didįjį kunigaikštį Vytau- tą, palieka Gardine. Ir mozūrų kunigaikštis Jonušas, jo žentas, užmiršęs savo uošvio, didžiojo kunigaikščio Kęstučio, ir sa- vo uošvės, ir svainio bičiulys, vyksta su kariuomene į Drohičną, jį paima, Melniką paima ir tuose miestuose igu- lą palieka, Saraza užkariauja, Kamenečą užkariauja, apgula Brestą, norėdamas suimti sa- vo uošvę. Ir, Bresto nepaėmęs, eina sau, palikęs igulą tuose dviejuose miestuose — Drohi- čne ir Melnike. Ir didysis ku- nigaikštis Kęstutis, surinkęs savo Zemaičių žemę ir visą ka- riuomenę, traukia prie Vili- gali upės. O jo sūnus, didysis kunigaikštis Vytautas, surin- kęs savo kariuomenę, eina iš Gardino pasitikti savo tėvo. Ir susitinka jie prie Vilijos, dvi mylios aukščiau Kauno, ir ten jų kariuomenė persike- lia per upę, ir žygiuoja Trakų link, ir apgula Trakus. Ir gau- nia žinią didysis kunigaikštis Kęstutis, kad didysis kunigaikš- tis Jogaila eina iš Vilniaus su kariuomene, o su juo Livoni- jos vokiečių kariuomenė. Bet vokiečiai buvo anksčiau prie- šai abiem, ir didžiajam kuni-

gaikščiu Kestučiui ir didžia- jam kunigaikščiu Jogailai. Ir pirmą kartą Livonijos kariuo- menė buvo atėjusi į pagalbą kunigaikščiu Skirgailai prie Polocko, ir paskui Prūsijos kariuomenė su maršalka bu- va atvykusį prie Trakų. O da- bar jau trečią kartą Livonijos kariuomenė su jais vyko. Tai buvo įrodymai, kad su jais išvien ėjo prieš didįjį kuni- gaikštį Kęstutį. Ir didysis ku- nigaikštis Kęstutis su savo sū- numi, didžiuoju kunigaikščiu Vytautu, traukia ir mūsų prieš didįjį kunigaikštį Jogailą (Ka- riuomenių pulkams dar nesu- artėjus per tris ar keturis strėlės šūvius, atvyksta kuni- gaikščiai ir bajorai nuo di- džiojo kunigaikščio Jogailos) ir didžiojo kunigaikščio Kę- stučio kariuomenę. Ima klau- sinėti didžiojo kunigaikščio Vytauto, kad su juo pakalbė- ty. Ima sakyti didžiajam ku- nigaikščiu Vytautui. "Didy- sis kunigaikštis Jogaila mus pasiuntė pas tave, kad mus sutaikintumei su savo tėvu, kad mes turėtume savo, o jus savo (ir) mūsų tarpe nebūtų kraujo praliejimo, ir tu atvyk- tum pas savo brolių, didįjį ku- nigaikštį Jogailą. O mes pri- siekiame, kad tau nebus kliū- čių sugrįžti pas savo kariuo- menės, kad (tuo) tarpu mūsų viskas gerai baigtųsi". Ir di- dysis kunigaikštis Vytautas at- sakė: "Aš jūsų priesaiką pri- imu, bet tegul kunigaikštis Skirgaila taip pat čia atvyks- ta ir prisiekia, ir aš (tada) pas jus nuvyksiu". Ir jie pasiun- tē kunigaikščio Skirgailos. Ir kunigaikštis Skirgaila (atvy- kęs) taip pat davė priesaiką didžiajam kunigaikščiu Vy- tautui, kaip jie buvo davę, ir didysis kunigaikštis Vytautas nuvyko pas didįjį kunigaikštį Jogailą ir jo kariuomenę. O pulkai stovio, nieko nepradė- dami. Ir kunigaikštis Jogaila ima kalbėti didžiajam kuni- gaikščiu Vytautui, kad juos sutaikintų, ir nebūtų kraujo praliejimo tarp jų. Ir didysis kunigaikštis Vytautas priėmė priesaiką iš kunigaikščio Jo- gailos savo tėvui, (kad) jo tė- vas, didysis kunigaikštis Kę- stutis, (galės) atvykti ir vėl (saugiai) grįžti. Didysis kuni- gaikštis Vytautas tarė dar di- džiamam kunigaikščiu Jogai- lai: "Pasiųsk, brolau, dar ku- nigaikštį Skirgailą, kad jis (ir aš) duotume priesaiką mano tėvui, kad galės saugiai atvyk- ti ir vėl pas kariuomenę su- grįžti, o kunigaikštis Skirgaila duotų priesaiką ir savo (ir ta- vo) tėvo vardui". Ir didysis

kunigaikštis Vytautas su kuni- gaikščiu Skirgaila vyksta pas savo tėvą, didįjį kunigaikštį Kęstutį, prie kariuomenės (ir) prisiekia savo tėvui ku- nigaikščio Jogailos vardui, (ir) kunigaikštis Skirgaila duoda priesaiką didžiojo kunigaikš- čio (Jogailos) ir savo vardu. Ir didysis kunigaikštis Vytau- tas su savo tėvu, didžiuoju kunigaikščiu Kestučiu, abudu išvyksta iš kariuomenės, pasi- tikdami tomis priesaikomis. O kunigaikštis Jogaila tas prie- saikas sulaužė, tardamas: "Vykim į Vilnių ir ten už- baigsim". Ir taip kariuome- nės, nieko nepradėjusios, pa- liko. Kai atvyko į Vilnių, savo dėdę, didįjį kunigaikštį Kę- stutį, suėmęs apkalė grandinė- mis ir į Krėvą pasiuntė ir pa- sodino į bokštą. (o) didįjį ku- nigaikštį Vytautą paliko dar Vilniuje. Ir tą naktį Krėvoje didįjį kunigaikštį Kęstutį pas- maugė. [Kalbinėje didžio- ji kunigaikštienė Vytautui: "Kai moteriškės ateis ruošti maugė kunigaikščio Jogailos sąmokslininkai: Prokša, kuris jam vandenį paduodavo, su- juo buvo Mascio brolis (Ged- kus, Krėvėnas) Kačiukas, Lisi- ca žibintiejus. Taip pabaigė savo gyvenimą didysis kuni- gaikštis Kęstutis.

Po didžiojo kunigaikščio Kęstučio mirties didysis ku- nigaikštis Jogaila paima kuni- gaikštį Vytautą su žmona ir nusiūnčia juos į Krėvą, liepa- mas griežtai saugoti kambary- je ir tuo keršydamas už mirtį

Vaidilos, už kurio savo seserį buvo išleides. Ir tada įsakė bausti didžiojo kunigaikščio Vytauto žmones: du an rato nukankino, o paliko vieną Vi- dumantą ir didžiojo kunigaikš- čio Vytauto dėdę, kurs turėjo kunigaikštystę Julijoną paskui, kai Julijona ištekėjo už Ma- nivyno, ir kitų bajorų daugelį nužudė, ir vis keršydamas už Vaidilos mirtį. Didysis kuni- gaikštis Vytautas sėdėjo Krė- voje stipriai saugomas, tiktai dvi moteriškės vaikščiojo pas jį jo kunigaikštienė patalo kloti, o paguldžiusios jos išėina laukan, o sargyba aplink. Ir (didžioji) kunigaikštienė Vy- tautienė nugirdo iš žmonių, kad Vytautas turės ilgai sėdė- tin. Dar sumanys su juo taip pasielgti kaip su didžiuoju kunigaikščiu Kestučiu, kurį pasmaugė. [Kalbinėje didžio- ji kunigaikštienė Vytautui: "Kai moteriškės ateis ruošti maugė kunigaikščio Jogailos sąmokslininkai: Prokša, kuris jam vandenį paduodavo, su- juo buvo Mascio brolis (Ged- kus, Krėvėnas) Kačiukas, Lisi- ca žibintiejus. Taip pabaigė savo gyvenimą didysis kuni- gaikštis Kęstutis.

Po didžiojo kunigaikščio Kęstučio mirties didysis ku- nigaikštis Jogaila paima kuni- gaikštį Vytautą su žmona ir nusiūnčia juos į Krėvą, liepa- mas griežtai saugoti kambary- je ir tuo keršydamas už mirtį

Išversta iš "Polnoje sobra- nije ruskich letopisei XVII to- mo 202-213 pusl.)

1963. VII. 7 d.

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ ŠOKIU ŠVENTĖ

CHICAGOJE

(International Amphitheatre, 5. Halsted & 42nd Street)

Bilietai gaunami:
Cicero delikatesų krautuve, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginiai, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuve, 4359 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.

Paidus: V. Grebliūnas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainos: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

VIENA IVANO DENISOVICIAUS DIENA

A. SOLZENICYNAS

Penktą valandą ryto, kaip visada, davė ženklą keltis — prie štabo barako plaktuku daužė į bėgį. Trūkčiojantis gausmas vos prasiskverbė pro stovai apšalusius stiklus ir greitai nutilo: buvo šalta, ir prižiūrėtojai nesinorėjo ilgai vargintis.

Gausmas nutilo, o už lango, kaip ir vidurnaktį, kai Suchovas buvo nusileidęs nuo gulsto savo reikalui, ta pati tamsa ir tamsa, tiktaį į langą žvilgčiojo trys gelsvi žibintai: du — už užtvaro ir vienas — vidur lagerio.

Ir barako kažkodėl niekas neskubėjo atrinkinti, ir nesigirdėjo, kad budintieji būtų brodzinę rėčką ant lazdu, ruošdamiesi išnešti.

Suchovas niekada nepamigdavo, keldavo visada laiku — iki išskirstymo buvo pusantros valandos savo, o ne valdiško laiko, ir žinantis lagerio gyvenimą, visada per tą laiką galėjo kai ką užsirdirbti: kam nors iš seno pamušalo suraukti užvalkalą kumštiniams; turtingam brigadininkui tiesiog į lovą panešėti sausius veltinius, kad jam nereikėtų basom trypti aplink krūvą avalinės ir ieškoti pačiam; arba perbėgti per asmeninių daiktų saugojimo kamerą, kai kam patarnaujant, pašluojant ar panešėjant ką nors; arba eiti į valgyklą rinkti nuo stalų bliūdėlius ir krūvom gabenti juos į plovyklą — ten pavaldydis, bet tokių mėgėjų čia užtenka, net per daug, o svarbiausia — jeigu bliūdely nors kas užsiliko, nesulaikysi, imsi laižyti. O Suchovas tvirtai įsiminė savo pirmojo brigadininko Kuziomino žodžius: Kuziominas buvo senas lagerio vilkas, iki keturiolikosmetri trečiųjų prasėdėjęs jau dvylika metų, ir pamainai, atvežtas iš fronto, plikoje prosykoje prie lauzo kažkaip pasakė:

— Čia, vaildai, taigos įstaimai. Bet žmonės ir čia gyvena. Lageryje štai kurie žūsta: kas atliekas laizo, kas patitkli sanitarine dalimi ir kas pas vyresnybę įjunksta landžioti.

Kai dėl tų, kurie pas vyresnybę landžioti, tai, žinoma, jis perdėjo. Tokie save išsaugos. Tiktaį jų gyvenimas kito krauju apmokamas...

Zvarbė šaltis. Jis dygiom adatom skaudžiai durstė Suchovą ir vertė jį užsikostėti. Šaltyje buvo dvidešimt septyni, Suchovas turėjo trisdešimt aštuonis. Dabar kas ką priveikė.

Ristele Suchovas nubėgo į baraką. Lintuotė buvo tuščia, ir lageris visas tuščias. Buvo tai trumpas, tylus atokvėpis, kada jau viskam pasirengta, bet dar viliamasi, kad gal šį sykį ir nebebus išskirstymo. Sargyba tūno šiltose karčivinėse, mieguistas galvas privinęs prie šautuvų, — jiems

gero, dar karcerio užtaisys. Dabar kažkodėl jis rimbo nebenešioja. Iprastiniame apžiūrėjime ne vakare, tai nors iš ryto per šalčius tvarka buvo pakenciam: kalnys atsisagstydamo ir išskleidavo vatinio skvernus. Taip ėjo po penkis, ir penki prižiūrėtojai priešais stovėjo. Jie papliaukšdavo lageriniui per atsegtos šimtasitūlės šonus, plodavo per vienintelę kišenę ant dešinio kelio, patys gi mūvėdavo pirštiniemis, ir jeigu ką nors neaiškiaus užčiuopdavo, tai netraukdavo iš karto, o tingiai klausdavo: "O čia kas?"

Ko gi iš ryto ieškoti pas lagerinį? Peilio? Tai kad jį ne iš lagerio, o į lagerį neša. Iš ryto patikrinti reikia, ar ne neša kas su savim valgio kokius tris kilogramus, ruošdamasis bėgti: buvo laikas, kai tos duonos taip bijojosi, to dušim'graminio gabalėlio pietums, jog net buvo išleistas įsakymas: kiekvienai brigadai pasidaryti medinį lagaminą ir jame nešiotis visą brigados duoną, visas kriaukšteles surinkti. Ką jie manė pasiekti — negalima sugalvoti, matyt, kad tai žmonių kankinimui naują rūpestį primetė: savo gabalą atsikąšk, pasiženklink jį, dėk lagaminan, o lika metų sėdi, jis į linuotė ne minutės anksčiau neįsigi. Pasakė — "išeik!", vadinas, daugiau nepratepsi...

— Apatinius baltinius atiminė!...

Tokia jau lagerio dalia, ir Suchovas įprato: tiktaį ir žiūrėk, kad už gerklės tavęs nepagriebtų.

Kodėl — baltinius? Baltinius patsai viršininkas išdėvė?! Ne, kažkaip ne taip...

Juk kratai stovėjo dar dvi neįsirengtos brigados, ir visa 104-oji matė: iš štabo barako pasirodė režimo viršininkas leitenantas Volkovojus ir kažką riktėlėjo prižiūrėtojams. Ir prižiūrėtojai, kol nebuvo Volkovojaus, šiaip taip slunki-nėję-kratėję, suerzėjo, puolė kaip žvėrys, o jų viršila riktėlėjo:

— Marš... kinius atsi... sagstyti!

Ne tik kad lageriniai, ne tik prižiūrėtojai, sako, Volkovojaus bijojo net pats lagerio viršininkas. Pats dievas išgama paženklino — tokia pavardė davę — kitaip, kaip vilkas, Volkovojus nežvelgia. Tamsus ir ištiesęs, ir spirtas — greitai šmizinėja. Išners iš už barako: "O čia kas surinko?" Neišsisuks.

Pirmiau jis dar rimbą nešiojosi, stovė, kaip ranka iki alkūnės, odinį, susuktą. Pasakoja, kad BUR-e (BUR — sustiprinto režimo barakas) juos raizydavo. Arba per vakarinį patikrinimą susiburs lageriniai prie barako, o jis slaptaiom užslinks už nugaros, ir kad kirs rimbą per sprandą: "Kodėl rikuotėn nestoji, dveščienu?" Kaip banga nuo jo žmonės nuplaukdavo. Nusvilintus už sprando stversis, nusišluostys kraują, tyli: kad ko

išėjo: tarpuvertė jau palaisvėjo, o sargyba iš būstinės plyšoja; greičiau, greičiau! Ir Volkovojus susimylėjo ant 104-osios brigados: užrašyti kas ką turi viršaus, tegu vakare patys į sandėli atiduoda ir pasiaiskininą parašo: kaip ir kodėl slėpė.

Suchovo visi drabužiai valdiški, imk ir čiupinėk — savo tik kūnas ir siela, o Cezariui užrašė batinę palaidinę, o Buinovskui tiemėnė ar kažkokį palaidinuką. Buinovskis gerkle paleido, įprates, mat, minininkuose komanduoti, o lageryje dar nei trijų mėnesių neišbuves:

— Teisės jūs neturite šaltyje žmonių išrenginėti! Baudžiamojo kodekso devinto straipsnio nežinote!...

Teisė turi. Žino. Tu, brole, dar nežina.

Jūs ne tarybiniai žmonės! — smogia jiems kapitonas. — Jūs ne komunistai!

Volkovojus dar iškentė priminimą apie kodekso straipsnį, o po paskutinių žodžių kaip perkūnas iš juodo dangaus sugriauzdė:

— Dekimt parų griežto! Ir tyliau viršilai! — Vakare apiforminsi.

Iš ryto jie nemėgsta į karcerį sodinti: žmogaus išdirbis pradingsta. Per dieną tegu nugarą palankstys, o vakare į BUR-g.

Čia pat, kairiau nuo lintuotės, ir BUR-as — akmeninis, su dviem galais. Antra galą šį rudenį pristatė — viename pradėjo nebėti. Kalėjimas aštuoniolikos kamerų, dar vienuotis iš kamerų atitvertos. Visas lageris medinis, o kalėjimas iš akmens.

Šaltis pašliaužė po marškiniiais ir dabar jo neiškrapstyti. Kuo buvo apsitūloję lageriniai — viskas veltui. Ir taip jau maudžia Suchovui nugarą. Atsigulė dabar į ligininės lovą — ir miegoti. Ir nieko daugiau nesinori. Tiktaį antklodė sunkelėnė.

— Na, viskas tvarkoje, pasėdėkim, pasiūlydkim. — pasakė Pavlo dviem mūriniukams. — Ir jūs, Senka, po pietų taip pat mūrysite. Dabar sėdėkite!

Ir susėdo pagal leidimą prie krosnelės. Juk iki pietų mūryti nepradėsi, o skiedinį maišyti neverta — užšals.

Anglys pamažu įkaito ir dabar tikrą kaitrą skleidžia, bet jį junti tik prie krosnelės, o visoje salėje — šalta, kaip ir buvę.

Pirštines nusimovė, šildosi ir vis arčiau krosnelės rankas kiščioja. O kojų ir apavų arti ugnies neklišk, ir šitai reikia žinoti. Jeigu avi batais, tai jų oda sutrūkinės, jeigu veltiniais — jie sudrėks, paklės garas ir tau nė kiek nebus šilčiau. O jeigu dar arčiau ugnies priklūsi — pradėginsi. Taip su skyte iki pavasario ir pratapsi, kitų negausi.

— Suchovui bėpiga! — užrezgė sneką latvis Kilgas. —

(Nukelta į 5-tą psl.)

KARALAITIS KAZIMIERAS VENECUELOS GUIRIPA INDENŲ PATRONAS

Misteriškas San Casimiro miestelis Centrinėje Amerikoje

Caracas, Venecuelos sostinė. Didžiajame altoriuje stovi didelė statula, vaizduojanti šv. Kazimierą, apsilvilkusį Lietuvos karališkaisiais rūbais. Didžiojo rašini "San Casimiro miestelis": "Gražiame slėnyje, paskendęs tropikinėje augmenijoje ir apsuptas neaukštų kalnų, nuo kurių šniokščia greitai upeliai, yra pasislėpęs San Casimiro — šv. Kazimiero — miestelis.

Kaip ir kokių būdu, čia — Venecueloje, taip toli nuo šiaurės padangės, — atsirado šv. Kazimiero — Didžiojo Lietuvos kunigaikščio — vardu pavadintas miestelis, ir kodėl jo garbei tame miestelyje pastatyta bažnyčia?!" — klausia autorė.

Idomiausia visoje šioje istorijoje tai, kad ne tik rašinio autorė, bet bendrai niekam Venecueloje nepasisekė surasti to miestelio ir bažnyčios istorijos! Vietos indėnų tarpe esąs padavimas, jog kadaise tose vietose gyvenusi gausi indėnų Guiripa giminė, ir vienas tokiam guiripai, nei iš šio nei iš to, pasirodęs Lietuvos ir Lenkijos karalius — šventasis Kazimieras, kurs indėnams "įkvėpęs meilės katalkių tikėjimui, pamaldumo, padarumo ir mielaširdystės".

Nuo to laiko esą guiripai tą vietą pavadinę San Casimiro de Guiripa (guiripų šventasis Kazimieras), jį pasirinkę sau patronu ir jo garbei pastatę koplyčią, kurią tačiaun 1812 metų žemės drebėjimas sugriovė, bet jos vietoje buvusi pastatyta darbotingai didelė puošni ir graži mūro bažnyčia, aplink kurią vėliau išaugęs miestelis, gavęs San Casimiro vardą.

Toliau "Atgarsiai" rašo: Karalius ir elgeta

"Miestelio gyventojų skaičius nuolat ro kėitėsi. 1936 m. šv. Kazimiero miestelis turėjo apie 12.000 gyventojų. Atradus žibala, ir ypač esant blogam derliui apylinkėje, žmonės palikdami savo ūkius, iškeliaudavo kitur, geresnio ir lengvesnio pragyvenimo ieškoti. Gyventojų skaičius mažėjo, ir dabar, šv. Kazimiero miestelis teturi 4.000 gyventojų.

Miestelis yra pastatytas kalnuotoje vietoje. Jau iš tolo, dar neįvažiavus į miestelį, matosi du aukšti šv. Kazimiero bažnyčios bokštai. Erdvi bažnyčia, gal viena iš gražiausių Venecueloje, yra pastatyta ant kalnelio, pačiame miesto centre. Bažnyčios varpai, nuliedinti iš Venecuelos bronzos, pasižymi nepaprastu skambumu ir vibracija.

Didžiausias pasirinkimas maisto dovanų siuntinių į visus Sovietiniais kraštais. UŽSAKYMAI SIUNCIAMI GRO PASTU. SIUNTIMAI PRISTATOMI PER 7 IKI 10 DIENŲ. PACKAGE EXPRESS 1530 BEDFORD AVE. Brooklyn 16, N. Y.

Parašė istoriją be istorijos

Nežiūrint, kad vietos žmonės savo patroną nepaprastai gerbia ir myli, tačiau apie jo kilmę visiškai nieko nežina. Autorėi tekę kalbėtis su San Casimiro klebonu, prieš dvejus metus iš Ispanijos atkeltu Manuel Gonzales, kurs visiškai nieko negalėjęs pasakyti apie savo bažnyčios patrono kilmę ir pataręs kreiptis į seną miestelio gyventoją, poetą ir rašytoją Eleazar Casado, kurs apie švento Kazimiero miestelį ir apylinkes net knyga parašęs. Knyga pavadinęs "Istoriniai ir geografiniai šv. Kazimiero vietovės bruožai", bet knygoje taip pat nėra jokių žinių nei apie karalių Kazimierą, nei apie jo kilmę.

"Ponas Casado nuoširdžiai mane priėmė savo namuose, ir sužinojęs, kad aš lietuvis, ir kad šv. Kazimieras palaidotas mūsų sostinės Vilniaus katedroje, buvęs lietuvių kilmės ir yra Lietuvos patronas, nepaprastai susidomėjo mano pasakojimu ir atidžiai išklauė viską, ką jam kalbėjau apie šv. Kazimierą. Labai apgailestavo, kad negalėsiu žinių patalpinti savo naujoje knygoje, kuri jau yra paruosta spaudai ir bus greitai išleista.

— Tis jo sužinojau, kad šv. Kazimiero miestelis taip pat yra vadinamas "generolų miestas". Jame gimė ir ango daug drąsių kovojujų, kurių daugelis žuvo kovoje už savo tėvynės laisvę.

Vienas iš jų — daktaras Monsenoras Lucas Guillermo Castillo — nuo 1905 m. iki 1923 m. buvo šv. Kazimiero parapijos klebonu, o vėliau — Coro miesto vyskupu ir nuo 1936 m. Caracas arkivyskupu ir pirmuoju Venecuelos primadu. Mons. Castillo mirė Caracas mieste

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

SIŪSK PINIGUS Į SSSR

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

Literatūra ekonomiais klausimais Turime idomios ir ekonomistams būtinos medžiagos apie Amerikos lietuvių ekonominį gyvenimą. Egzemplirų skaičius nedidelis. Anksčiau atsiliepusieji pirmieji gaus. Turime:

1. AMERIKOS LIETUVIŲ PREKYBOS BUTŲ VEIKLA, 70 puslapių. Išleido Amerikos Lietuvių Ekonomis Centras... \$1.00

2. ZINJARAŠTIS NR. 3 Amerikos Lietuvių Ekonomis Centro leidinys, 1933 m., 86 pusl. \$1.00

3. AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO PROTOKOLAI IR REFERATAI, Am. Liet. Ekonomis Centro leidinys, 1933 m., 88 psl. \$1.00

Kas iš karto užsisakys visas tris knygeles, tai galės jas įsigyti už \$2.00. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Juoktis — sveika ir naudinga "SATYRINĖS NOVELĖS" M. ZOŠČENKOS, — J. VALAČIŲ vertimas. Sovietų Rusijoje juoktis draudžiama. Nors žiauriai nukentėjo, bet rašytojas — humoristas ukrainietis M. Zoščenko turėjo drąsos savo satyromis pasmerkti bolshevikų "rojų". Norintieji pasiskaityti arba kitiems padovanoti šią vertingą knygą, gali ją įsigyti "Naujienose", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., tel. OL 6-3180 arba knygų parduotuvėse. Knyga 200 psl., kaina \$2.00. Jurgio Baltrušaičio eilėraščių rinkinį "ŽEMĖS PAKOPAS" galima gauti "Naujienose", arba iš vertėjo J. Valačia. Kaina \$1.50. Abi knygos galima užsisakyti siunčiant čekį adresu: NAUJIENOS 1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

1956 m. Jo garbei, šv. Kazimiero bažnyčios šventoriuje yra pastatyta žmogaus ūgio bronzinė statula".

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

GRAMERCY 744 Broad Street, Suite 925 Newark, New Jersey

GRAMERCY 118 East 28th Street New York 16, N. Y. Tel. MU 9-0598

LAUKIANT MARIJAMPOLĖS GIMNAZIJOS MONOGRAFIJOS

Sumanymas išleisti knygą apie Marijampolės gimnaziją, įkurtą prieš šimtą metų, vis dėlto, reikia pasakyti, yra pagirtinas dalykas, nes tokios rūšies monografija mūsų istorikams turės didelę reikšmę. Reikia dabar manyti, kad daugelis mūsų žmonių, kurie mokėsi Marijampolės gimnazijoje, pasistengs paruošti savo atsiminimus iš tų laikų, kada jie, būdami jaunuoliai, mokėsi toje gimnazijoje ir turėjo joje visokių nuotykių. Ypač įdomu ir svarbu būtų toje monografijoje rasti pasiskaitymų apie tuos laikus, kada dar buvo uždrausta lietuvių spauda, kitaip sakant — kada viešpatavo Rusijos cėnška valdžia.

Nors man pačiam neteko mokyti Marijampolės gimnazijoje, bet vis dėlto tekdavo jaunystės laikais palaikyti draugystės santykius su tais mokiniais, kurie šioje gimnazijoje mokėsi, ir išgirsti iš jų visokius pasakojimus apie nustatytą tvarkymo būdą gimnazijoje. Turin čia dar pasakyti, kad apie Marijampolės gimnaziją visokių praeities nuotykių girdėdavau iš savo tėvo, kuris toje gimnazijoje mokėsi drauge su Vincu Kudirka, nes abudu buvo beveik vienmečiai (V. Kudirka buvo penkiais mėnesiais jaunesnis). V. Kudirka mirė 1899.XI.6, o mano tėvas 1901.VII.31. Taigi visa tai, ką mano tėvas kalbėdamasis su savo atsilankančiais draugais prisiminavo savo nuotykius toje gimnazijoje, mano atminime išsilaikė kai kurie tų laikų nuotykių arba faktai. Po mano tėvo mirties buvo palikti visoki užrašai bei laiškai iš tų laikų, kada jis mokėsi toje gimnazijoje. Ir tie užrašai, kuriuos tekdavo paskaityti man pačiam jau tapus, taip sakant, suaugusiam, tad pamačiau, jog jie yra labai vertingi ir svarbūs, nes iš jų galima buvo matyti, kaip tais laikais buvo labai sunku bet kokis lietuviškas darbas dirbti ir, be to, iš jų buvo matyti, kokios pastangos buvo dedamos lenkybei plėsti. Tą visą archyvą — li stengiausi gražiai išlaikyti. Bet kai kilo Pirmasis Didysis karas (1914) ir kai teko skubiai kraustyti iš Lietuvos į rytų pusę (j man jau pažįstamą Maskvą) ir paskubomis be nieko bėgti, tad buvau pasistengęs tą archyvą palikti saugioje vietoj. Bet kai 1918 metais vėl sugrįžau į Lietuvą, tad ir toji "saugioji vieta" buvo išnykusi ir visi tie užrašai kažkur dingo. Todėl visi tie šaltiniai, pagal kuriuos būčiau galėjęs ką nors tiksliau parašyti, man išnyko. Trumpai sakant, kiek dar iš visa to prisimenu, tais laikais, kada toje gimnazijoje mokėsi Vincas Kudirka, visokeriopai buvo draudžiama mokiniais kalbėti lietuviškai. Buvo stengiamasi, kad visi kalbėtų len-

kaiškai arba rusiškai. Taigi mokiniai labai saugojosi, kad juos niekas negirdėtų kalbant lietuviškai, nes jeigu išgirdavo ką kalbant lietuviškai, tad tokius mokinius smarkiai bausdavo. Tačiau reikia pasakyti, kad tam tikras Lietuvių mokinių skaičius, į kurį įėjo ir mano tėvas ir V. Kudirka, buvo labai pasipiktinę tokiu draudimu ir savo tarpe tokios rūšies mokiniams, jei matydavo, kad jokie pašaliniai žmonės jų negirdi, kalbėdavosi lietuviškai.

Kartais ir šiais laikais mūsų spaudoje būna pabrėžiama, kad tų laikų kai kurie mokiniai tikrai buvo pavirtę sulenkėjusiais asmenimis ir tik vėliau atvirtę į lietuviybę. Net ir patį Vincą Kudirką priiskiria prie tosios grupės, kurie buvo sulenkėję, o vėliau vėl atvirtę į lietuviybę. Šituo atžvilgiu tenka pasakyti, jog tokis tvirtinimas yra klaidingas. Juk negalima priskirti tokios rūšies mokinius, kurie iš prievartos kalba lenkiškai, prie sulenkėjusių žmonių. Kai vėliau tokie moksleiviai, būdami labiau subrendę, tokią "prievartą" išdiršta nuvesti nuo savo sprando, tada negalima sakyti, jog jie esą vėl virtę lietuviams.

Tais senaisiais laikais, kada mano tėvas dar mokėsi Marijampolės gimnazijoje, savo tarpe kalbėdamiesi slapta lietuviškai, prisiminavo tokį faktą, kad niekur tada nebuvo išleistas praktiškos lietuvių kalbos gramatikos, kai kitomis kalbomis tokių gramatikų jau buvo; ir mokiniai, rašydami lietuviškus laiškus, vartojo lenkiškas raides ir nežinojo jokių lietuvių kalbos sintaksės dalykų.

Kai buvo leidžiama Mažonoj Lietuvoj "Aušra" ir kiti lietuviški laikraščiai, tada Marijampolės gimnazijos mokinių tarpe lietuviškas smarkiai plito. Keliais metais prieš lietuvių spaudos draudimo panaikinimą (maždaug 3 metais) ir man pačiam teko pastebėti, kad Marijampolės gimnazijos lietuvių mokinių tarpe tautinis susipratimas ėmė labai stiprėti. Nors viešai buvo kalbama rusiškai, bet lietuviškas ryšiai buvo ryškūs. O kai 1904 metais buvo leista lietuvių spauda, tad Marijampolės gimnazijos lietuviams mokiniams, ypač vyresniųjų klasių, tapo labai aktingais visokiariopos kultūrinės veiklos darbuotojais. Visokie teatriniai vaidinimai, visokios žmonėms paskaitos buvo ruošiamos visoje Suvalkijoje gražiai padedant Marijampolės gimnazijos moksleiviams. Vienu žodžiu, laikotarpyje tarp 1904 ir 1914 metų visokius lietuvių kultūrinius parengimus kruopščiai padėdavo Marijampolės gimnazijos moksleiviai.

Taigi dabar, kada mūsų tarpe yra nemaža veikėjų, kurie

lankė Marijampolės gimnaziją prieš Pirmąjį Pasaulinį karą arba Lietuvos nepriklausomybės laikais, galėtų jie pasistengti pateikti eilę savo atsiminimų iš savo mokymosi laikų toje gimnazijoje, nes visa tai suteiktų gražios medžiagos ateinančioms kartoms.

A. Kelnaitis

NAUJIENOSE GALI RAŠYTI KIEKVIENAS IR APLE VISKĄ

DR. ANNA BALIŪNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2859 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: Prospect 8-3229
Rezid. telefonai: WAlbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ir 5 ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: Prospect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kasdien po pietų 1-3 val.; 7-8 val. antradieniais ir penktadieniais. Treč. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 64th PLACE
Phone: Republic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
PR 6-1795 arba 312-495-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad nuo 1-4 ir 7-9, antrad., penktadienį nuo 1-5, treč. ir šestadienį tik susitarus.

Ofiso telefonai: Virginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akių ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Treč. dienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867

DR. BR. GAIZIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p. Treč. dieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val. Treč. ir šestad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GArden 3-7278

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą. Išskyrus treč. dienį ir šestadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefonai: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepia, saukite KEEdzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6-9. Treč. dieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šestad. nuo 9-00-2:00 p. p. Treč. dieniais uždaryta.

Phone: NEvada 8-7048

A. MONTVIDAS, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Room 322
4010 WEST MADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki 8 p. p. Vakarais: pirmad. ir ketvirtad. nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Ofiso telefonai: CLIFFside 4-2896
Rez. telefonai: WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND

Savaitės dienomis priėmimo valandos 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-5 val. vak. Treč. dieniais ir sekmd. dieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., treč. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Pirma ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatsiliepia, tai tel. GI 8-6195 arba GI 8-6198

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 8-9 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p. Treč. ir sekmd. dieniais uždaryta.

DR. STASYS ŽMUIDŽINAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirgus ar susižeidus kasdien saukite telefonui: 434-6967.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDIAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai. Speciali pagalba Kojomis (Arch Supports) ir t. t.

Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 So. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (treč. uždaryta), šestad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIŠKI AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Keičia stiklus ir rėmus.
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta. Penkt. ir šest. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

SOPHIE BARCUS

RADIJO SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Seštadienį ir sekmdienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Vakarų šos: pirmadieniais 7 v. v.

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 2, 1963

VIENA IVANO ...

(Atkelta iš 4-to psl.)

Suchovas, brolyčiai, viena koja jau beveik namuos.

— Tai ta, basaja, — kažkas pridūrė. Nusijuokė. (Suchovas nusiėmė kairįjį apdegusį veltinį ir autus džiovino).

— Suchovas savo laiką išbuvo.

Pačiam gi Kilgii dvidešimt penkerius davė. Buvo vienas metas laimingas: visiems, kaip sukirpta, po dešimt duodavo. O nuo keturiasdešimt devintųjų kitaip pasuko — visiems po dvidešimt penkerius, nė į ką nežiūrint. Dešimt tai dar galima išgyventi, nepastipsi, — o pragyvenk, kad gudrus, dvidešimt penkerius!

Suchovai ir malonu, kad visi pirštais jį bado: štai šisai jau išbuvo, bet jis pats nelabai tuo betiki. Štai kieno bausmė karo metu baigėsi, visus iki ypatingo nurodymo laikė, iki keturiasdešimt šeštųjų. Ir tiems, kurie iš viso trejiems metams nuteisti buvo, penkeriais metais ilgiau sėdėti teko. Įstatymas — kaip pasuksi, taip išeis. Baigsis dešimt — pasakys, šė tau dar viena dešimtj. Arba — ištrems.

O kitą sykį pagalvoji, — ir širdį nusmelkia: laikas tai juk bėga, kamuolėlis baigia išsivynioti... Viešpatie! Savomis kojomis — į laisvę, a?

Tik visa tai garsiai atverti senam lageriniui nedera. Ir kalba Suchovas Kilgii:

— Tu savo dvidešimt penkerius neskaiciuok. Sėdėsi dvidešimt penkerius ar nesėdėsi, tai dar niekam nežinoma, o kad aš visus aštuonerius visiškai atkalčiau, — šitai tai jau tikra.

Taip ir ari sukui žemę, ir nelieka laiko kada pagalvoti: už ką atsisėdai ir kaip išėsi?

Pagal bylą nuteisė Suchovą už tėvynės išdavimą. Ir pats jis paliūdijo, kad taip buvo, kad pats pasidavė į nelaisvę, norėdamas išduoti tėvynę, o grįžo iš nelaisvės tik todėl, kad vykdė vokiečių žvalgybos uždutį. Kokią uždutį — nei pats Suchovas, nei tardytojas nepajėgė išgalvoti. Taip ir paliko — uždutį.

Suchovo išsikačiavimas buvo paprastas: nepasirašysi — kryžius, pasirašysi — nors mažumą pagyvensi. Pasirašė.

O iš tikrųjų buvo taip: keturiasdešimt antrųjų vasarį šiaurės-vakaruose apsupo visą jų armiją; ir iš lėktuvų

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Grinius Komitetas. Knygą galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrista) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

jiems jokio maisto nenumetė, o ir lėktuvų jų nebuvo. Priėjo iki to, kad drožė nuo išputusių arklų kanopas, mirkė tą ragieną į vandenį ir valgė. Ir šaudyti nebuvo iš ko. Ir taip palengvėle vokiečiai juos rankiojo iš miškų. Ir štai su tokia viena grupe Suchovas išbuvo nelaisvėje porą dienų, ten pat, miškuose, — ir pabėgo jie penkiese. Ir miškais, ir pelkėmis brovėsi — per stebuklą pas savuosius pateko. Tik tai du automatininkai vietoj paklojo, o trečias — nuo žaidų mirė, du iš jų saviškius pasiekė. Būtų buvę gudresni, būtų sakę, kad klydinėjo miškais, ir ką tu jiems. O jie atvirai: iš vokiečių nelaisvės. Iš nelaisvės? Kad jus kur galas... Būtų jų penketas, sutiksintų parodymus, patiktų gal, o dvieims niekaip: susikalbėjote, biau-rybės, apie pabėgimą.

Senkai Klevisnui progirdom pasirodė, kad kalbama apie pabėgimą iš nelaisvės, ir jis garsiai tarė:

— Aš iš nelaisvės bėgau tris kartus. Ir tris kartus gaudė.

Senka, kantruolis, daugiau vis tyli: žmonių negirdi ir į pokalbį nesikiša. Tai apie jį maža ir žino: tik tiek, kad jis sėdėjo Buchenvalde ir ten pagrindinei organizacijai priklausė, ginklus sukilimui ruošė. Ir kaip jį vokiečiai pakabino ant užlauztų už nugaros rankų ir lazdomis tvojto.

— Tu, Vania, aštuonerius sėdėjai, kokiuose lageriuose? — pratarė Kilga. — Tu tarp kriminalistų sėdėjai, jū ten su bobomis gyvenote. Jūs numerių nenešiojote. Bet imk ir katogoj aštuonerius išbūk! Šitiek dar niekas neištvėrė...

Įsistebeilijo Suchovas į krosnelės liepsną, ir prisiminė jam septyneri metai šiaurėje.

Ir kaip jis trejus metus tempė proskyna rastelius ir pabėgus. Ir kaip lauzas ten taip pat įsidedavo ne visada, toj miško kirtavietėj ir dargi ne dieną, o naktį. Tenykštė vyresnybė įvedė ten tokią tvarką — brigada, neįvykdžiusi dienos užduties, pasilikdavo nakčiai miške. Tik po vidurnakčio jie atšliauždavo iki lagerio, o rytą — vėl į mišką.

— Ne-e, brolyčiai... Čia ramėliau, matyt, — pratarė jis. — Įvykdei, neįvykdei — drožk namo. Ir duonos čia šimtu gramų daugiau. Čia — gyvent galima. Ypatingasis — na, tegu ir ypatingasis, numeriai tau kliudo ar ką? Jie nesveria, tie numeriai.

— Ramėliau! — užsiplieskė Fetiukovas (artėja pertrauka ir visi prie krosnelės sus-

sustūmė). — Žmones lovose piauina! Ramėliau!

— Ne žmones, o skundikus! — Pavlo pakelia pirštą ir tramdo Fetiukovą...

Ir po teisybei, lageryje nauji vėjai papūtė. Du pragarsėjusius skundikus tiesiog gul- te papiovė, per kėlimąsi. O po jų ir vieną visai nekaltą — vietų sumaišė ar ką. O vienas skundikas patsai pas vyresnybę pabėgo, kur jį ir paslėpė kalėjime iš akmens. Keistai! Šito ir kriminalistų tarpe nebuvo. Ir čia iki šiol nebuvo...

Staiga sukaukė energotrauminkyns. Jis ne iš karto sukaukė visa jėga, o iš pradžių klerkė, lyg gerkle praplaudamas.

Pusė dienos pragyvent! Pietų pertrauka!

Prierašas. A. Solženicino "Viena Ivano Denisovičiaus gyvenime diena" novelė buvo išspausdinta "Novyj Mir" žurnale peritą rudenį. Išspausdinta ji buvo su Chruščiovo palaikimu, kad dar labiau nuvertintų Staliną ir parodytų, koks jis buvo žiaurus ir kaip, jo viešpatavimo laikais, lūkstančiai ir lūkstančiai žmonių buvo tremiami ir kankinami verstino darbo stovyklose, nors jie visiškai nebuvo nusikalte.

Čia paduodamos iš tos novelės ištraukos buvo išspausdintos viliškijsje "Tiesoje". Plačiau apie tą novelę bus kita kartą.

Red.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. S E R E N A S
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

NAUJOS "SUPER TABLETS"
nuo Reumatizmo ir Arthritės skausmų.

Dabar atsirado nauja viltis palengvinti kenčiančių širdis, tai AMERPOL išrastos naujos SUPER TABLETS, kurios tuojau nuramina skausmus: reumatizmo, arthritės, raumenų, neuritis, Sciatica ir kitus skausmus. Išbandykite naujas SUPER TABLETS — \$3.50, gaunamos visose vaistinėse, arba rašykite

AMERPOL
957 N. Ashland, Chicago 22, Ill.

COAL
TUEL OIL
VANDER WAGEN
4552 W. 63rd St. 3405 W. 63rd St.
PO 7-8020

D E M E S I O FIRMA

Package Express & Travel Agency, Inc.

Vyr. Istaiga
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Priima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos kokybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių muitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoj.

Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, motociklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai, siuomamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.

Prekių pristatymas garantuojamas per 7 iki 80 dienų, atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.

Daugiau informacijų apie tuos dovanų užsakymus firma

PACKAGE EXPRESS

paskelbs artimiausiu laiku.

VACLOVO BIRŽISKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiskos liuanistines knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašinių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čiu suminėtas knygas pasijusme paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasijusite tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS SILEIKIS

Tobey - vidinio pasaulio tapytojas

Jo apžvalginės parodos proga

Chicago Meno Institute vasario 22 d. prasidėjo amerikiečio dailininko Mark Tobey apžvalginė paroda, ir tęsis iki kovo 21 d.

Tobey dvasioje formavosi humanistinės ir religinės perspektyvos ilgesnį laiką. Anksčiau jame jo realizme jau mažai telkė to, koks Tobey yra šiandien ir tikrai keletas iš pirmųjų jo darbų parodoje išstatyta, atseit: "E Pluribus Unum" — Seattle (Wash.) turgaus scena, anglimi pieštas moters portretas, autoportretas, vieno jo mecenato portretas ir kitų įvairių piešinių. Tobey, Anglijoje dėstydamas meną, buvo susidomėjęs Europos kilmingųjų asmenų žesais, kurie tais laikais buvo rafinuotai publikai reikšmingi. Šis jo draugo portretas nutapytas kubistiniu stiliu 1949 m., kai jis buvo susidomėjęs kubizmu. Anksčiau jis buvo iliustratorius, piešė modelių portretus. Jisai nebuvo baigęs formalus dailės mokslo, nors ir mokėsi Chicago Meno Institute bei privačiai, tačiau po 1935 m., kai nuvyko į Japoniją, rįntai susidomėjo Zeno filosofija ir bendrai Rytų menu. Klasiškinis menas, ypač bizantika bei Bahai religija pažadino jame meilę humanizmui. Bahai tikyba paskatino jį tikėti, kad pasaulis yra apskritas ir viename pasaulyje gyvena visi žmonės — vienoje visatoje skrieja mūsų žemė. Jis tiki žmonių santarka ir vienybe, nes visatoje yra harmonija ir tvarka, bet žmonės neturi nei vienybės, nei tvarkos.

Vientisinė erdvė

Tobey operuoja kaligrafiniais ženklais, kaip jis pats sako, "baltuoju raštu" (arabeskomis) — subtiliausiomis dekoratyvinėmis linijomis, lyg spalvotais siulais ant rausvo arba pilko marmuro, paprastai tempera dažais.

Tobey mistiški kūriniai spontaniškai sudomina žiūrovą, palikdami gilų įspūdį. Nei erdvė, nei kruopščiai išbaigtas piešinys neišsiskiria, — visas vaizdas čia pat, prieš žiūrovo akis. Nėra perspektyvos, išsistinė erdvė, be pradžios ir pabaigos, lyg "Paukščių kelias", meteorų lietus, spiduliuojimas, galaktika, "baltuoju raštu" išrašyta. Ir kituose panašaus turinio paveiksluose apatinėje kerteleje įvesta "terafoma" (žemės apskritimo kampelis).

Pastebėjome ir K. Zapkaus kompozicijoje "kerteles", tačiau tikrai sutapimas.

Kai žiūrovas stebi realistinę dailę, jam nereikia maštyti, ką paveikslas reiškia — jis mato. Daug sunkiau pažinti menininko — kūrėjo vidinį pasaulį. Dėl M. K. Čiurlionio vidinio pasaulio bei jo kūrinių reikšmės ir šiandien ginčijamasi. Vieni jį aiškina vienai, antrieji — kitaip. Ir vieni ir kiti teigimuose yra tiesūs, kaip ir klaidų. Juozas Pivoriūnas "Metmenų" Nr. 5 platų straipsnį (su tęsiniu) duoda, patiekdamas įvairių autorių citatų apie M. K. Čiurlionį. Čiurlionis savo negausioje tapyboje neabejotinai čiurlioniškas ne fizinio pasaulio atžvilgiu, gal dėl to yra tiek daug rašyta ir neišaiškinta. Jeigu Čiurlionio sonatos siejamos su muzikos sinteze, — laiku, — tai galima prileisti, kad Tobey logiškai mėgina suvokti visatos elementus, judesius ritmą ir bent kokį gyvenimišką turinį.

Tobey taip pat mokėsi muzikos ir ją gerai pažįsta, tačiau muzikos elementų jo tapyboje ligi šiol niekas neiškėlė.

Kūriniai nedidelio formato

Kiekvienas Tobey kūrinys kruopščiai išbaigtas, su precizija ligi ploniausių linijų ir gražiausios faktūros detalių. "Elektra", — debesų ir dujų sūkuriuose žaibo kova su šviesa ir tamsa. "Omnia", lyg marmure ingraviruotas planetų žemėlapis, "Gotika", vienas iš architektūros temų gražus piešinys. "Broadway", čia autorius pavaizduoja nervingų žmonių gyvenimą. Atrodytu, kad dailininkas grįžta prie savo jaunų dienų išgyventų išpūdžių, prie senųjų temų. Bet jis tuoj nusigręžia nuo New Yorko gyvenimo. Jisai gyvena savo pasauly, tiki savo paskaukimo šventumu. Jisai yra poetas, "socialinės sąmonės" ir "šviesių vizijų" filosofas.

Tobey dailė turi stiprų jausmą, išraišką savyje ir daiktuose.

Dailininkas duoda keletą sumi rašalu atliktų grafikos darbų, bet jie nėra jam būdingi. Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba. Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba. Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba.

Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba. Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba.

Sylvia Steiners-Berzins
Kompozicija

siais metais Tobey paroda surengė Paryžiaus Louvre muziejus, išstatydamas 260 kūrinių. Janson išleido knygą apie didžiuosius menininkus, kurioje tikrai trys Amerikos dailininkai suminėti — Mark Tobey, Jackson Pallock ir skulptorius Calder.

M. Sileikis

ILLINOJAUS UNIVERSITETE

Illinojaus universitete Urbanoje šį sekmadienį atidaroma universiteto bienalinė meno paroda — Contemporary American painting and sculpture. 164 darbus jūry komisija atrinko iš 15,000 prisųstų darbų. Paroda vyksta Kranert Meno Muziejuje.

Kovo 2 d. atidaryta 13-oji kasmetinė konkursinė studentų paroda naujojoje Illini Union galerijoje.

Parodų metu vyksta paskaitos ir muzikos meno programos. Bus statoma pora trumpų operų: "Orfeo Anno Domini MCMXLVII". Libretą parašė Salvatore Quasimode ir "Abstrakte Oper. No. 1".

Kovo 31 d. 3 val. popiet paskaitą skaitys Chicago Meno Instituto moderniojo meno kuratorius A. James Speyer Kranert muziejuje. Tema: "Mūsų laikų menas".

AMERIKOS PRIMITYVIOJI TAPYBA

Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba. Pradžius penktadienį Chicago Meno Institute buvo atidaryta Amerikos primityvioji tapyba.

Eglutė, kuri nevysta

O tėvyne
Gintarine
Zeme protėvių senų,
Tau mes augsim —
Zygin frauksim
Ir už marių mėlynų!
J. Mineiga

Žmonės nemeluotai kalba, kad, jei Chicagoje nebūtų kun. B. Suginto, tai Vokietijoje nebūtų ir Vasario 16 gimnazijos. Aš tuo tarpu dar matau ir kitą ramstį kitame horizonte. Jei Chicagoje nebūtų Danutės Augienės, vienintelis vaikų laikraštėlis — Eglutė — jau būtų nustojęs lankyti, nors ir negausią, mažųjų skaitytojų šeimą.

Virš paminėti du pavyzdžiai rodo, kokius didelius darbus gali atlikti pavieniai žmonės, nestokoją idealizmo ir energijos.

Aną vakarą D. Augienė kreipėsi prašydama parašyti apie š. m. vasario mėn. "Eglutę" "Naujienose". Moterims, dargi tokioms idealistėms, negi atsakys.

Vasaras — lietuviui brangiausias mėnuo. Imdamas žurnalą rankas, pagalvoju, ar "Eglutė" primins mažiesiems Lietuvos nepriklausomybės šventę, ar šis seselių vienuolių redaguojamas žurnalas kalbės tik apie Dievą, maldas...

Pirmajame puslapyje patalpintas dail. V. Balukienės iliustruotas, A. Kašubienės eilėraščių "šventė", gražiai išreiškias šio žurnalo motto:

"Dėl Taves, Tėvyne,
Sirdys mūsų plaka,
Dėl Taves Gimtine,
Ašarėlės teka..."

Toliau dėdė Simas rašinyje "Pirmoji mano mokykla" nuosirdžiais žodžiais prakalba apie Vargo mokyklą prie ratelio Lietuvoje sunkiais carų priespaudos metais, A. Bendorius veda jaunuosius skaitytojus į lenkų okupuotą Vilniaus kraštą, kur už savo teises kietai ir išvermingai kovoja lietuviai, Vanda Frankienė literatūriniai stipriose pasakoje paskandina skaitytoją Nemuno romantinėje senovėje. Yra ir kitos medžiagos, ir pačių jaunųjų bandymų.

Visas numeris, dail. V. Balukienės, dail. P. Osmolskio, A. Baluko (12 m.) ir kitų darbais iliustruotas, alsuoja gilia lietuviška dvasia, kaip ir tas J. Mineigos eilėraščių "Vasario 16":

Saulė kėlės,
Vėlavėlės
Plazda jau su vėjelio.
Kelkim Vytį —
Tegu švyti
Zengiant mums tėvų keliu!

Taip, greitomis peržvelgus, atrodo šių metų vasario mėn. "Eglutės" numeris. Tokie dailūs numeriai pasirodo kiekvieną mėnesį. Kas nori su "Eglute" supažindinti jaunąjį atžalyną, terašo:

R. F. D. 2,
Putnam, Conn.
Almis Drulia

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, MARCH 2, 1963

Kun. A. Miluko monografijos atskaitomybė

Kadangi kun. A. Miluko monografija buvo išleista lietuvių visuomenės aukomis, todėl jos išleidimo darbo komitetas, baigdamas savo darbą, pateikia šią viešą atskaitomybę.

Pajamų gauta iš mecenatų 2,050.00 dol., iš rėmėjų — 800.00 dol., iš prenumeratorių — 805.00 dol. ir už parduotas knygas, aukas ir banko nuosimčiais — 518.44 dol. Taigi viso pajamų turėta 4,173.44 dol.

Sumokėta J. Kapociui už kun. A. Miluko monografijos išspausdinimą, įrišimą ir apilanką — 3,706.25 dol. Už įrankių ir pašto ženklus persiuntimui 287 egz. kun. A. Miluko monografijos laikraščių bei žurnalų redakcijoms, recenzentams, JAV ir užsienio bibliotekoms ir platintojams JAV, Anglijoje, Vokietijoje, Šveicarijoje, Kanadoje, Australijoje ir kitur — 193.64 dol. Pašto išlaidos renkant prenumeratą — 280.64 dol. Už kalbos žiūrėjimą V. Kulbokui sumokėta 50.00 dol. Taigi viso išlaidų turėta 4,230.53 dol. ir dabartiniu metu yra skolos 57.00 dol.

Komitetas konstatuoja, kad

visos pajamos panaudotos grynai knygos išleidimo reikalingam.

Knygos autorius žurn. V. Mingėla nepaėmė jokio užmokesčio už monografijos paruošimą ir parašymą.

Viso monografijos išspausdinta 1000 egzempliorių.

Išsiųsta prenumeratoriams 258 egz., recenzentams, laikraščių bei žurnalų redakcijoms, Lietuvos atstovybėms, JAV ir užsienio bibliotekoms — 157 egz., M. A. Milukui — 40 egz., garbės ir darbo komiteto nariams — 15 egz., Vasario 16 gimnazijai (nemokamai) — 14 egz., parduota 25 egz. ir platintojams išsiųsta — 145 egz. Viso išsiųsta. Viso išsiųsta 650 egz. Pas autorių lieka 350 egz.

Kun. A. Miluko monografijai išleisti darbo komitetas nutarė visus likusius pas autorių ir pas platintojus monografijos egzempliorius perduoti autoriui Vladui Mingėlai, kad jis, bent dalį jų parduodamas, galėtų padengti likusią skolą ir, bent iš dalies, susidariusias išlaidas, renkant medžiagą monografijai ir ją rašant. Visa tolimesnė finansinė atsakomybė taip pat paliekama autoriui.

Komitetas reiškia lietuvišką padėką visiems prisidėjusiems prie kun. A. Miluko monografijos išleidimo, bet ypač dėkingas garbės komiteto nariams — prel. Jonui Ambotui, Juozui J. Bachūnui, prel. Jonui Balkūnui, dr. Adolfui Damašui, prel. Pranciškui Jurui, prel. L. J. Mendeliui, inž. Antanui Rudžiui ir prel. Konstantinui Vasui; mecenatams — kun. B. F. Gauronskui, M. ir A. Rudžiams, X.X., prel. J. Balkūnui, Peldžiui Stasiui, J. Begūziui, M. Bukauskienei, prel. P. M. Jurui, J. A. Kratage (Kratavičiams), M. ir P. Kučinskams, Detrojto Lietuvių Kultūros Klubui, LRKSA 265 kuopai Detroito, A. ir A. Matulaičiams, E. ir M. Milukams, J. ir M. Miškiniams, Charles Step-Steponauskams, A.-J. Stokams, V. ir L. Sulcams ir A. Mikelkėnui; prof. J. Eretui už įvado parašymą, dail. J. Juodžiui už aplanko ir dedikacijos išpiešimą ir VI. Kulbokui už kalbos peržiūrėjimą, savo pranešimą baigiamame prasmingais prof. J. Eret'o įvado žodžiais "Būtų gražu, jei jo (Vla-

do Mingėlos) pavyzdys paskatintų ir kitus — ypač augštuosius mokslus išėjusius ir plunksną dailiai valdančius — praturtinti mūsų biografiką. Jie pirmoje eilėje turėtų atvaizduoti tuos, kuriuos žiauri okupantų ranka nori išguiti iš Lietuvos istorijos ir pamerkti amžinam užmiršimui. Tuo mes dar vienoje srityje pateisintume savo, kaip išėvių egzistenciją. Tad — Vivant sequentes!

Darbo komitetas:

Tėvas dr. T. Ziūraitis, O. P. — pirmininkas, Prof. dr. Justinas Pikūnas — vicepirmininkas, Lidija Mingėlienė — išdininkė, Rašytoja Alė Rūta Arbienė — izdo globėja, Matas Milukas — izdo globėjas, Vladas Minvytautas Kutkus — sekretorėla — reikalų vedėjas ir riu.

Mūsų specialybė vestuvėms, gimtadieniams bei kitoms iškilmingoms progoms aukščiausios rūšies tortai, žemiausiomis kainomis. ORIGINAL BAKERY 1741 W. 51st St. — PR 6-8414 Be to mes kepame pagal senovišką receptą ruginę duoną. Julia Roman — savininkė

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS BUČODARŽAS WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE 83rd and Willow Springs Road WILLOW SPRINGS, ILL.

Anglų Kalbos pamokos

K. GINEITIS 3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill. Telefonas: Victory 2-0105 Duoda prieš karą baigęs

Čikagos universiteta 1 dol. 25 ct. val. — privačios VERTIMAI • PILIETYBE • LAISKAI

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų akyje!

NAUMĖ LIONAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgalai plačiai klajoje, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tals laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos duone, malonią Raving, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — Zvirynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Režių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisijaukime ir sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIONAITĖ

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Jau dabar siųskite VELYKOMS!

CENTRAL PARCEL SERVICE

PAGRINDINĖ ISTAIGA:

220 South State Street
Tel.: WA 2-9354

NAUJAS SKYRIUS:
2618 West 63rd Street
Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir apžiūrėkite mūsų gausų pasirinkimą prekių dovanoms.

AR NORITE PASIMATYTI SU SAVO ARTIMAISIAIS?
MŪSŲ KELIONIŲ BŪRAS TVARKO SEIMŲ PASIMATYMO KELIONES I VILNIŲ.

PER 16 METŲ PRISTATOME SIUNTINIUS I LIETUVĄ — VISADA LAIKUI

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, MARCH 2, 1963

GRADINSKAS

Ar girdėjai radiją su A I D O EFEKTŲ VISOKIŲ RADIJŲ, TV, FONOGRAFIŲ PILNA... J. G. Television Co., 2512 W 47 St. Frontier 6-1998 Parduodam • Taisom • Sekm. užd.

KELIAUK PER COSMOS

Labiausiai patyrusį organizuoti pavienėm ir grupinėm kelionėm I LIETUVĄ, SOVIETŲ SAJUNGA IR RYTŲ EUROPA.

PER COSMOS

aplankykite gimines visose Sovietų Sąjungos dalyse.

Dėl platesnių informacijų rašykite arba skambinkite

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 W. 45 St., New York 36, N. Y. Tel. CI 5-7711

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išistik, neturėsite jokių nemalonumų.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043

Telefonas: CEntal 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.